

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 c
Pe 1 lună .. 2 c

Nr. de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

—
Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 30.

Alegerea din Arad.

(sb.) Confrații dela »Gazeta« din Brașov și cu dânsa toți malcotenții pe cari îi plictisește monotonia păcii desăvârșite ce părea a se fi înstăpânit între noi — sunt veseli a fi descoperit iar o tradare, pe care ar fi săvârșit-o Românii din Arad, prin atitudinea lor avută în alegerea din urmă de aici.

Fără a cunoaște împrejurările, fără a ține seamă de mobilul acțiunii, de rezoanele cari au determinat această atitudine, »Gazeta« își construiește acuza de mai sus, pe temeiul unei simple corespondențe, în care scurt și cuprinzător se spune că Românii din Arad au intrat în ape kossuthiste, dânduși votul și sprijinind pe un candidat cu program kossuthist.

Și iată dintr'un fapt, consfințit de întreaga noastră opinie publică de bun și cumințe, construit cap de acuză gravă, de deserțiune nu a unor oameni tocmai de rând — căci nesocotindu-ne pe unii — este vorba de fruntașii unui întreg ținut românesc, care n'a avut niciodată nevoie a învăța naționalism dela cineva.

Fără îndoială a spune numai atâta că Românii au votat pe un kossuthist, este a zăpăci multă lume, obicinuită a judeca superficial și a da materie de discuție cărcoșilor. Dar în chipul acesta i-am putea scoate de trădători și pe acei bravi grăniceri din cercul Caransebeșului, cari în anul 1887 într'un cerc curat românesc, au ales de deputat al lor, nu pe un simplu kossuthist, ci pe însuși șeful partidului kossuthist. Lucrul însă natural, se schimbă și nu numai se schimbă, ci dintr'un lucru vrednic de condamnat se preface într'un act de înaltă virtute națională, când știm că acel kossuthist, acel șef de partid kossuthist, nu era altul decât Mocsáry Lajos. »Gazeta« pe vremea aceea, — era Gazeta d'atunci! — aveă — și cu drept cuvânt! — cuvinte de îndemn și de laudă pentru Românii din cercul Caransebeșului.

Ne va obiecta »Gazeta« că da, acel bărbat era însă Mocsáry Lajos! Doarmă »Gazeta în pace, de temerea că Românii aradani vor dezertă dela locul lor de datorie. Fără a voi să comparăm pe Müller Károly cu Mocsáry Lajos, îi dăm deplină asigurare, că dacă și poate nu în privința trecutului și a situației politice, dar' în ce privește sentimentele și cinstea, alesul Aradului se poate cu drept cuvânt asemăna lui Mocsáry Lajos. Românii din Arad — aceasta e părerea noastră — se pot felicita, că într'un cerc, în care dânsii nu pot decât hotărî ca cutare candidat ma-

ghiar mai mult ori mai puțin cinstit ori insolent să iasă biruitor, la alegerile din urmă au izbutit dânsii să facă două lucruri bune: să trântescă pe unul dintre cei mai inzolenți dușmani ai noștri, pe vestitul Komjáthy Béla și să aleagă pe un bărbat, care 30 de ani, a trăit în cea mai bună armonie cu Românii, nu odată expunându-se pentru dânsii, nici odată fiindu-le împotrivă, nici în zilele grele când în Arad eram bombardat cu petrii și nu era deloc recomandabil ca cineva să demonstreze cu prietenia noastră.

»Gazeta Transilvaniei«, am zis are ușurătatea și greșala a judeca în cazul acesta necunoștință de cauză. Poate — și noi suntem convinși că da — că singur titlurile câștigate în decursul unei lungi viețuri împreună, la recunoștința noastră, erau încă îndestulitoare — între împrejurările noastre de aici — să ne determine a-i da sprijinul lui Müller Károly. Este la mijloc și o chestie de principiu, că ce atitudine să ia minorității disparente de alegători Români — ca în cazul de față — în cercuri cu mari majorități străine.

E mai mult însă ca sigur că noi Românii ne mărgineam ca în trecut la o atitudine de pasivitate, în cazul de față, cel mult binevoitoare, dacă voturile noastre nu erau într'un mod fatal aduse în fața alternativei de a promovă — neuzând de ele — alegerea candidatului guvernului și a dușmanului nostru de moarte Komjáthy Béla, de a face prin urmare serviciu guvernului, ori — uzând de ele — a scoate biruitor pe candidatul, care ne este prieten și și în chestiunea care ne preocupă în viitorul apropiat, în chestiunea votului univerval, ne-a dat garanții deplin mulțămitoare.

Noi am preferit în judecata noastră de bună credință, cazul din urmă, am uzat de voturile noastre, am resturnat candidatul guvernului, am dat lovitura de grație notoricului vrăjmaș al Românilor și am ales pe un om cinstit și drept, în accepțiunea și politică și morală a cuvântului.

»Gazeta Transilvaniei« este liberă să facă acum teorie și critică de principiu, dacă am procedat bine ori nu, — cât îi place. Impotriva tonului însă, pe care și-l permite în articolul său, trebuie să protestăm cu toată hotărârea. Apucăturile josnice și bănuelile ar trebui să-și peară odată dreptul de cetățenie din presa noastră. Am dori să ne spună »Gazeta« ce interes crede a servi, improșcând într'un chip atât de frivol, într'un întreg ținut românesc, care în luptele naționale a mers totdeauna în frunte, acuzând cu acuze atât de grave bărbați, pe

cari îi avem noi mai buni, mai distinși? Nu voim să le luăm apărarea deputaților, dânsii vor ști să-și justifice faptele. Este însă la tot cazul trist, când îi aducem pe cei mai vrednici, cei mai distinși fii ai neamului nostru în situație de a se vedea siliți a se scuza și apăra de acuze atât de odioase.

Organizarea clubului partidului nostru național. *In chestia organizării clubului parlamentar al partidului nostru național ni-se comunică următoarele:*

1. Deputații dietali aleși pe baza programului partidului național român, constituie un club politic parlamentar.

2. Fiecare cetățean din patrie, aderent la programul partidului național român, poate să fie membru estern al acestui club.

3. Inscrierea membrilor se începe cu publicarea acestui conclud, și se încheie cu sfârșitul lunii Septemvrie a. c.

4. Pentru acoperirea speselor clubului, fiecare membru trebuie să contribuie cotizațiunea statorită prin hotărârea clubului. De astă-dată se fixează 12 coroane la an.

5. După înscrierea membrilor, se va supune desbaterilor unei adunări generale, proiectul de organizație în toate detaliurile sale.

6. Coalele de subscriere, cu cotizațiile membrilor esterni ai clubului, sunt a să trimită la adresa unuia din Domnii:

Dr. Teodor Mihali în Dej,

Dr. Coriolan Bredicean în Lugoj,

Dr. Ioan Suciu în Arad,

Dr. Aurel Vlad în Orăștie.

7. La sfârșitul lui Septemvrie a. c. membrii clubului vor fi invitați la conferință, în Budapesta, în chestia organizării clubului.

Budapesta, 4—5 Iulie 1906.

Dr. T. Mihali, m. p. G. Pop de Băsești, m. p.

Dr. Vasiliu Lucaciu, m. p.

»Poporul Român« din Budapesta reproduce — se vede drept opinie a sa, căci nu le face alt comentariu — cuvânt de cuvânt reflexiile organului socialist »Népszava« în chestiunea alegerii din Arad. Organul național din Budapesta, s'arată și el indignat că Românii n'au sprijinit cu voturile lor pe »themagrad«-ul Fényes Samu. Ne pune chiar în vedere că »ne va și da nouă partidul pentru aceasta respunsul dorit«.

Care? Cel socialist ori cel »themagrad? — stimați naționaliști dela »Pop. Rom.«

Perge és Rozslay utóda

fabrică de mașini și de pluguri pentru economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, crama, zdrobitoare de struguri și tăietoare de paie.

Situația.

Supt titlul acesta »Pester Lloyd« publică un interview avut cu un membru al partidului andrássist.

— M'ați întrebat asupra felului cum judec întâmplările zilelor din urmă. Am senzația avută adesea și pe timpul obstrucției trecute, senzația unei furtune apropiate. În fața publicului toate se petrec neted, dar după culise șefii pătesc multe neajunsuri. Cauza lor este *partidul kossuthist*. Unii membrii ai acestui partid caută să-și păstreze neatârnată și libertatea de acțiune. Se știe, că în luna de miere a ministrului Kossuth a avut multe neplăceri cu partidul său pentru votarea bugetului comun. Partidul acesta suferă de un conflict al sentimentelor sale. În afară el ar dori să se înfățișeze alegătorilor ca partidul de opoziție și membrii lui mai tineri se plâng că își pierd popularitatea din cauza politicii de 67 ce sunt siliți să facă. Ei se întorc din colegiile lor electorale și ne povestesc despre desamăgirea alegătorilor. Aceștia sporesc apoi numărul de nemulțămii din sinul partidului. Nemulțumii încă nu au un centru în jurul căruia să se adune dar prezența lor produce un sentiment de neplăcere continuă. Ei ar dori să păstreze favoarea alegătorilor. Singurul mijloc al guvernului de a pune o stavilă nemulțumirilor este de a împrăștiă cu mână darnică favoruri. Dar numărul demnităților și funcțiilor vacante este mic și trebuie împărțit cu celelalte partide. Mijlocul celalalt în contra nemulțumirilor, *disciplina lipsește*. Dovadă cazul cu tramvaiul electric Pressburg—Viena. Alegerile din Arad și circumscripția VII din capitală iar confirmă nemulțămirea alegătorilor.

Din toate simptomele acestea, cei drept, nu urmează *dizolvarea coaliției*, dar hotărât se pregătește o *desbinare în sânul partidului independenții*. S'a auzit deja strigătul venit din stânga extremă, adresat ministrilor kossuthiști. Dă-ți demisia. *Situația lui Kossuth și Apponyi față cu un partid kossuthist radical ar fi penibilă*. Va putea Kossuth să oprească pe cei mai mulți din partidul său de a trece în opoziție față cu un astfel de partid? Aceste nemulțămiri vor izbucni probabil când tratativele pentru înnoirea compromisului nu vor avea rezultatul dorit. *Atunci furtuna se va deslănțui*.

Budgetul de stat pe anul 1906. În foaia oficioasă se publică articolul de lege al IX-lea despre budgetul de stat pe anul 1906.

Camera advocaților din Budapesta — împotriva ministrului de justiție. Din incidentul cunoscutelor ordinațiuni a ministrului de justiție Polónyi, prin care a reactivat, — *pentru înfrînarea presei* — instituțiunea procurorului de noapte, o parte mare a opiniei publice maghiare s'a revoltat contra acestei măsuri reacționare a unui ministru din «marele guvern național». Presa, cea a opoziției, cu multă hotărâre, cealaltă cam cu jumătate de gură, a osândit întreagă atentatul acesta la libertatea ei, din partea unui ministru, care tocmai prin presă, prin ceea-ce califică dânsul azi abus de presă, s'a ridicat la demnitatea de ministru. Se știe că Polónyi, de pe banca de acuzați, așa zicând, unde a fost tras pentru lesa majestate, a ajuns în fotoliul ministerial.

La inițiativa mai multor advocați, a fost convocată și camera advocaților din Budapesta pentru a lua atitudine în chestiunea ominoasei ordinațiuni. Mercuri și-a ținut aceasta cameră ședința, care în mijlocul unor furtuni s'a terminat cu osândirea ministrului Polónyi, primindu-se o moțiune a advocatului Vázsonyi, prin care ordinațiunea lui Polónyi se declară de *reacționară și primejdioasă pentru libertățile publice*.

Ședința Camerii a fost foarte furtunoasă. Adicții lui Polónyi, s'au adunat și dânsii ca să-l apere. Toți diurniștii din cancelaria sa advoca-

țială au venit, ca dacă nu altceva, să facă scandal. Au fost însă devotați și Polónyi, care mai ieri alaltăieri, era atot-puternic în Cameră, acum ca ministru a fost osândit și blamat de Cameră.

Noi nu ne prea emoționăm nici de campionii ce-și dau aere a apăra libertatea presei. Ei înșiși, merg în privința aceasta numai pân'acolo, că protestează în contra *confiscărei preventive* a ziarelor, dar nu cer deodată *libertate absolută pentru presă* și nu cer mai ales sistarea anomaliei, ca presa naționalităților, singură care este în mod barbar călcată în picioare, să nu mai fie trasă înaintea astorfel de curți cu jurați, cari judecă în cauza lor proprie. Rușinea aceasta și infamia aceasta, ei nu cer să i-se pună capăt — natural pentru că ea lovește în naționalități. D'acea primim cu cuvenita rezervă și pe așa numiții campioni ai libertății de presă.

Alegerea dela Nagy-Körös. La alegerea de deputat întâmplată Joi în Nagy-Körös a fost ales cu unanimitate Barabás Béla.

Fișpani noi. *Cu prilegiul audienței miuistrului de interne Andrássy la Ischl s'a făcut propunerea pentru absolvarea din postului lor a foștilor fișpani credincioși lui Tisza și Fejérváry. Aceștia sunt; cel din Făgăraș, Brașov, Caraș-Severin și Árva.*

Ministrul a mai propus fișpani noi pentru comitate, așa pentru comitatul Ciongrad va fi numit deputatul Kelemen Béla, Borsod; Kubik Béla, Făgăraș; Gyarmaty Zsigmond.

Cu prilegiul acestei audiențe ministrul a mai făcut două propuneri, despre lărgirea autonomiei comitatelor și despre restrângerea drepturilor regelui cu privire la amânarea sau dizolvarea dietei. Bine înțeles despre aceasta din urmă regele n'a putut decât să-și exprime mirarea.

Guvernul și greva secerătorilor. Ministrul de interne Andrássy luând în considerare rapoartele primite dela autoritățile civile, în urma cărora grevele secerătorilor sunt pe sfârșite mai în toate părțile, a dat ordin ca jandarmii să fie retrimiși la posturile lor.

Afacerea Jekelfalussy a ajuns înaintea judecătoriei, care va și pertracta în aceasta afacere deja Luni.

Contra limbei ungurești. Foile ungurești scriu cu înverșunare contra antistiei comunale din Brezova, de oarece nu voiește, ca protocoalele ședințelor să fie scrise în limba ungurească, ci în cea slovacă.

În sat curat slovac, să cade să se dea atâta cinste limbei slovace.

Din România.

M. S. Regele a semnat decretul pentru înființarea unei noi medalii numită: *Răsplata muncii pentru biserici*.

Medalia va avea trei clase și se va da tuturor cari au contribuit la propășirea cultului creștin ortodox, în România.

Dl dr. Buzzi, care este de trei săptămâni oaspele M. M. L. L. la Castelul Peleş, continuă să dea îngrijirile sale luminate M. S. Regelui, care putem anunța, se află foarte bine.

Masajul urmat neîntrerupt, a dat excelente rezultate. Regele are o mină foarte bună și pare reîntinerit.

Ministerul instrucțiunii publice a numit o comisiune, compusă din domni: N. Lăcusteanu, Petrescu, Teodorian, V. Maniu, maior Chirițescu și D. Ionescu spre a alcătui noile orarii ale liceelor și gimnaziilor în vederea introducerii exercițiilor militare obligatorii.

D-na Irina Ghica, fiica dlui Gh. Gr. Cantacuzino, prim-ministru, se află foarte grav bolnavă la Florești în urma unei faceri grele.

Medicul care a îngrijit-o la început a fost dr. Cosma din Ploești, apoi dl dr. Cantacuzino, ale cărui prescripțiuni nefiind însă urmate cu încredințare, boala s'a agravat.

Specialistul vienez chemat de urgență n'a putut de cât numai să regrete că nu s'au executat dispozițiunile dlui dr. Cantacuzino.

Primul ministru a chemat azi grabnic pe dl dr. Leonte, care a și plecat la Florești cu un tren special.

Ieri s'au făcut noi perchizițiuni domiciliare la câți-va greci din Galați confiscându-se numeroase corespondențe.

Comitetul central de pace, cu sediul în Berna (Elveția) a conferit titlul de membru de onoare dlui N. Fleve, ministrul țării la Roma.

Comercianții din Galați, cu delegații din Ploești, în urma unor consfătuiri ținute ieri, s'au constituit în grup de inițiativă spre a pregăti și convoca pe toți comercianții la întruniri de consfătuire cu privire la solidarizarea tuturor comercianților, industriașilor și producătorilor.

Se zvonește în cercurile guvernamentale că conflictul greco-român care în ultimul timp devenise foarte acut prin mijloacele de represalii luate de guvernul român în contra grecilor și în contra mărfurilor grecești, este pe cale de a se aplatana.

Grecia a fost silită să primească toate condițiunile impuse de România cu privire la Macedonia.

Această întorsătură a lucrurilor, se zice, că se datorește în special Angliei care văzând că cererile și pretenziunile guvernului român sunt drepte a luat parte României în acest conflict.

Marea grevă din Galați.

Greva muncitorilor dela docurile din Galați a luat proporții îngrijitoare.

Peste 1500 au fost puși la dispoziția încărcătorilor de cherestele, dar ei neavând încă deprimerea de a ridică de odată mai multe scânduri și a le încărcă în vapoare, — antreprenorii, toți străini, îi bruschează și-i brutalizează.

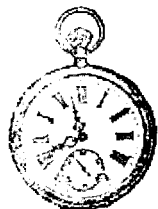
Până acum 11 soldați au căzut de pe schele dintre cari unul a murit, doi se află pe moarte și ceilalți sunt mai mult sau mai puțin grav răniți.

Ministrul de interne în conțelegere cu cel de finanțe și de externe au luat dispozițiunea ca grecii și străinii cari se vor declara lăpădați de protecțiunea grecească, după cercetările făcute de prefectul județului respectiv să fie scutiți de plata taxelor de represalii impuse supușilor greci din țară.

Greva factorilor postali continuă și desorganizarea în serviciul poștelor merge crescând.

Pagubele pricinuite, mai ales comercianților sunt foarte însemnate. Nici chiar abonații la condițiunile poștei nu-și primesc regulat corespondența.

Eri de dimineață, factorii au făcut o excursiune la Ciurel. Poliția luase măsuri de pază la poșta temându-se de dizordini. Atitudinea factorilor a fost însă demnă și liniștită.

◆◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **S e h o i u S a m u**, juvaergiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 25 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, vecker dela 1 fl. 50 în sus.

Delegația factorilor n'a fost primită, după cum am spus ieri, de M. S. Regele la Sinaia, dar delegația a înmănat Suveranului, prin dl maior Torocanu, o petiție.

Direcția poștelor a mai dat greviștilor un nou ultimatum — al patrulea sau al cincelea, — ca să se reia astăzi serviciul.

Societatea pentru îmbunătățirea rasei cailor din țeară pregătește un adevărat eveniment sportiv pentru cursele de toamnă.

Se vor organiza curse cu premii în valoare de 193.000 de lei, așa ca și străinătatea să participe la ele. S'au și făcut publicațiile necesare în revistele sportive din Paris, Viena și Budapesta.

Va fi un premiu numit Premiul jubileului regal de 50.000 de lei, și alte două de câte 10.000 de lei.

Vor fi șapte zile de curse, dela 7 Septembrie până la 15 Octombrie.

Pe altă parte s'a început construirea noilor tribune, ale căror planuri, făcute de arhitectul Berindey, au fost mult admirate de cunoscători. Sunt elegante, solide și practice.

Din statistica religiunilor. O interesantă statistică s'a făcut la ministerul instrucției publice asupra religiunilor cari există în țara românească. Din ea rezultă că în cei din urmă 20 de ani 4000 de Evrei au trecut la ortodoxie și 2000 de alte persoane aparținând diferitelor culturi au adoptat de asemenea religia ortodoxă. Cincizeci de otodocși au trecut în același timp la catolicism. Aceste persoane sunt mai ales femei seduse de călugărițele catolice. Bine înțeles, aceste persoane fac parte din clasa sus pusă. Proselitismul catolic nu țintește la sporirea numărului catolicilor, a sufletelor mântuite de focul gheenei, cât sporirea Evreilor bisericii catolice. De aceea călugărițele și preoții catolici amăgesc numai persoane și femei avute, a căror avere cade pradă bisericii.

S'ar putea deduce din aceasta, că după dogmele catolice, numai catolicii bogați vor intra în împărăția cerurilor, ceilalți neputând plăti taxele reglementare.

Statistica lunii lui Ianuarie. Buletinul lunar al mișcării populației raportă că în luna lui ianuarie trecut 13.395 de căsătorii au fost celebrate în toate comunele rurale ale țării. 26.182 din persoanele căsătorite aparțin cultului ortodox, 64 la cel izraelit, 415 la cel catolic, 15 la cel protestant și 114 diferitelor culturi. S'au înregistrat 75 de divorțuri. Numărul nașterilor a fost de 15.550, din cari 14.036 copii legigimi și 1519 naturali, aceștia 14.914 ortodocși, 169 izraeliți, 246 catolici, 21 protestanți, 131 mahometani și 74 de diferite religii. Numărul deceselor a fost de 11.913 dintre cari 11.441 ortodocși, 73 izraeliți, 225 catolici, 13 protestanți, 111 muzulmani și 50 altor religii. Poporația comunelor rurale a avut deci în ianuarie un spor de 3642 nașteri, anume 1816 bărbați și 1826 de femei, cari după cult se împartesc în 3673 de ortodocși, 96 de izraeliți, 21 de catolici, 8 protestanți, 20 de mahometani și 26 de alte religii.

Știri dela expoziție.

În Capitală a sosit un grup de 17 studenți din Beiuș, comitatul Bihorului (Transilvania) sub conducerea dlui Mihail Cosma, student teolog. Ei sunt găzduiți la școala superioară de meserii.

Luni dimineața au vizitat orașul, iar după amiază expoziția, în care dl comisar general le-a acordat intrarea gratuită ca și la arenele romane.

În ziua de 17 Iulie 1906 au intrat în expozițiune 1570 persoane și 11 trăsuri.

Au sosit ieri în Capitală 17 studenți români Bucovineni cari vor rămâne mai multe zile în vederea Expozițiunii.

Direcția generală a căilor ferate române a comunicat comisariatului general condițiunile în care se va face întoarcerea obiectelor expuse. Direcția căilor ferate ungare și celor austriace acordă gratuitatea ca și C. F. R. pentru obiectele în a căror scrisoare de trăsură se indică precis ca transporturi neto destinate pentru expoziție.

La 10 Aug. va avea loc deschiderea pavilionului francez dela Expoziția națională.

Comisar general pentru Franța este dl Leo Claretie cunoscutul conferențiar.

TELEGRAME.

Expoziția din Milano în flacări.

Milano, 3 August. Pavilionul italian și cel unguresc, dela expoziția din Milano a fost prefăcut în cenușă. Pagubele făcute de focul mistuitor întrec suma de șapte milioane lire.

În urma acestei catastrofe expoziția a fost închisă.

Grâu ars.

Macău 3 August. Un foc ce a izbucnit din nebăgare de seamă asară a nimicit tot grâul netreierat din comuna Kiszombor. Pagubele sunt de cincizeci de mii de coroane. O parte a grâului a fost asigurată.

Revoltă în Bosnia.

Belgrad, 3 August. În comuna Bjelina a izbucnit mare revoltă. Creștinii și Mohamedanii s'au resculat contra stăpânirii austriace, care se poartă nemiloasă față de popor. Resculații au omorât seazezeci de jandarmi. Soldații austriaci au incunjurat ținutul Bjelina astfel că între resculați și între lumea din afară nu poate fi nici o legătură.

Situația în Rusia.

Guvernul rusesc face toți pașii de lipsă pentru năbușirea revoluției. El crede că va putea susține pacea numai dacă va împiedeca apariția ziarelor cu conținut agitatoric. În Petersburg a și improcesuat în una zi zece redacții, iar în Moscva patru, în provincie a oprit apariția alor treizeci de foi. Pentru liniștirea sufletelor agitate lucră din resputeri toate organele statului și în orașe încâtva ajung la rezultat.

Cauza ori cărei mișcări revoluționare e numai agitația prea mare ce domnește în poporul nemulțumit.

Ori și cât se străduiește guvernul pentru liniștirea poporului și ori și cât se pare că-i liniște în țară, totuși nu se poate încunjura momentul, când odată din aceasta liniște forțată va izbucni flacări mistuitoare, cea ce se poate lua sigur îndeosebi din motivul,

căci poporul e îndeplina convingere, că cea mai mare parte a miliției e pe partea lui.

Ziua de doi August a fost totuși bogată în vești triste și senzaționale. În fortăreața Svenborg noaptea a izbucnit revoltă. S'au auzit focuri de pușcă și de tunuri, țipete grozave. Artileria a trecut pe partea revoltanților, infanteria a rămas credincioasă guvernului. *Au căzut șase sute de inși.* Oficerii au fost făcuți prizonieri. Soldații și-au ales șefi dintre ei. Un oficer a fost ucis și unul rănit. Crucișătorul Finn a apărut căsărmile.

În Deslagar, când a sosit vestea despre disolvarea Dumei, poporul a omorât pe toți oficerii, ce se aflau acolo și și pe preot. Revoluționarii au pus mâna pe oficiul telegrafic, iar înaintea celorlalte edificii publice au postat păzitori. Generalul Puravo a fost atacat de către revoluționarii socialiști și după ce l-au chinuit bine, în sfârșit l-au omorât, împreună cu doi jandarmi ce erau cu el.

Afară de aceste fapte îngrozitoare se mai pregătesc și altele. Cei sus puși primesc epistole anonime în care sunt amenințați cu moarte. Pobjedonoscev încă a primit o atare epistolă în care i-se spune, că comitetul executiv al partidului revoluționar socialist l-a judecat la moarte, și sentința se va duce la îndeplinire în timpul cel mai apropiat. În familia țarului e mare neliniștea.

Din telegramele sosite azi se învederează, că revolta dela Svenborg n'a fost o simplă luptă, ci numai primele semne ale unei revoluții de soldați bine organizată, pornită contra guvernului țarului. Finlanda e țara revoluționarilor, de aici se pornesc toate mișcările revoluționare.

Despre întâmplările de azi primim următoarele telegrame:

Petersburg, 3 August. Paznicii cetății din Kronstadt s'au resculat și au omorât pe colonelul Alexandrus, pe Protsinszki, adjutanțul său, pe mama acestuia și pe sora colonelului. Resculații au plecat apoi la Soitke și au făcut prizonieri pe mai mulți oficeri, au oprit trenul, s'au suit în el și au plecat la Constantin.

Helsingfors, 3 Aug. În cazarma veche Nieland asară a izbucnit rescoală, s'au auzit mai multe împușcături. Din Svenbol au fost aduși o sută de răniți.

Familia țarului în primejdie.

Petersburg, 3 August. Ieri sara familia țarului a fost în mare primejdie. Din fortăreața Constantin care a ajuns în mâinile răsculanților se poate bombarda cu tunurile castelul din Peterhof a țarului. *Curtea regală a luat hotărîrea se scape din acest castel.*

Revoluție pentru Duma.

Petersburg, 3 August. Guvernorul din Caucaz a trimis raport, că în Taslager poporul începe numai acum să se revolte pentru disolvarea dumei. *Soldații au omorât pe comandant, pe mai mulți oficeri și pe preoții militari.* Orașul e în mâna revoluționarilor.

Londra, 3 Aug. Trupele credincioase țarului au prins 160 de socialiști revoluționari și i-au omorât pe toți.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corăspunzătoare tuturor cerintelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mânate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Din străinătate.

Manifestațiile anti-grecești din Filipopol.

Asupra demonstrațiilor anti-grecești dela Filipopol mai sosesc următoarele amănunte:

Cele cinci biserici pe cari s'a pus stăpânire au fost consacrate la sfinți bulgari. Cărțile bisericești au fost distruse; gimnaziul și școala populară greacă au fost devastate; clubul, cafenelele, o farmacie și 60 de prăvălii grecești au fost dărâmate, neremânând din ele decât pereți goi.

Mulți Greci au fugit. În ciocnirile cu soldații mulți demonștrânți au fost răniți cu lovituri de sabie.

Abia la 2 d. a., poliția și armata a putut restabili liniștea.

S'a proclamat starea de asediu la Filipopol.

Excesele au fost organizate și dirijate din Macedonia, ca răspuns la cruzimile bandelor grecești.

Noi crime grecești în Macedonia.

O telegramă primită la ministerul de externe anunță că la Patacina (lângă Vodena) un grec a asasinat Vineri pe un român, tată a șase copii.

Familia victimei a rămas în cea mai neagră mizerie.

Se vestește din Monastir că în lupta cu banda grecească dela Negovan, trupele turcești au ucis 16 bandiți.

Corespondentul din Sevres al publicațiunii «Presse associee» telegrafează că bulgarul Ilie Petrof din satul Yeoni, a fost atacat de un grup de soldați turci.

Soldații l-au lovit cu baionetele și după ce l-au ucis, l-au legat de picioarele calului său care l-a făcut bucăți.

Corpul bulgarului a fost găsit în satul Ali-Pașa-Tșiflic.

Poliția, pentru a nu incrimina pe soldați, a arestat cinci păstori bulgari.

BASNA.

Câtă lume nu trece vara, mai ales din România, pe linia mare ce leagă Brașovul cu Teiușul, fără să știe că aproape de Mediaș (1 oră și jum. cu trăsura) este Basna cu apă iodată care poate rivaliza cu vestitele băi dela Hall!... Măcar că bunătatea băilor ar merită să fie cunoscută în cercuri cât mai largi. Au efect miraculos... De două săptămâni de când sunt aici, m'am convins, că într'adevăr: reclamele unor băi unde se arată un bolnav mergând în cârghi la băi și părăsindu-le sprinten, pot avea îndreptățire. Și aici am văzut când am sosit, o mulțime de copii (mai ales), bărbați și femei cari umblau sprijinindu-se în cârghi ori pe cari îi purtau în scaune cu roate. Azi ei umblă și aleargă sprinten pe alea umbroasă ori fac excursiuni prin pădurea ce ne înconjoară.

Băile sunt într'o vale. Jur împrejur dealuri cu pădure (la răsărit și sud) și vii (apus și nord). Clima e dulce. Suntem în mijlocul verii, dar' nu simțim căldură. Spre seară trebuie să îmbrăcăm haine groase, iar noaptea suportăm plapoma de iarnă. Plouă destul de des și aerul e curat, praf nu-i!

Medic al băilor e dr. Eugen Porea, unul dintre medicii distinși al generațiunii mai nouă, bărbat în curent cu știința și specialist în boalele ce se curează prin iod și sare. Manierat, serios, plăcut și gata să ajute și să dea sfat tuturor.

În ce privește cura, nimic nu lasă de dorit.

Cu atât mai mult este însă de zis împotriva

Urmările beției.

(Urmare și fine.)

Unii beutori mai cu samă din clasa domnească, zic că înainte de mâncare a bea bere, răchie ori coniac, face poftă de mâncare; dar nici aceasta nu e adevărat; din contră specialiștii au dovedit, că alcoolul împiedică mistuirea mâncărilor și oamenii beutori sunt slabi mâncători, încep cu timpul a perde pofta de mâncare, dar tot în aceea măsură capătă poftă de beut; de-aici vine, că unii încep a se îngrășa, nu de mâncare, ci de alcool, iar alții capătă oftică.

Toate fluidele alcoolice slăbesc musculatura inimii, prin slăbirea musculaturii se conturbă funcționarea regulată și ușoară a inimii, de aici vine de oamenii beutori resuflă greu, unii capătă boală de inimă, iară la alții începe mineralizarea vânelor de sânge, aceasta e moartea sigură.

Specialiștii cu tot dreptul zic, că beuturile alcoolice slăbesc mintea omului și puterea de gândire, de aici vine de căutătura omului bețiv totdeauna e tulbură; beutura slăbește memoria adevă puterea de a ține minte; omul beutor ușor uită lucruri, de cari altcum s'ar aduce aminte, dacă n'ar bea. De-aici vine, de oamenii beutori sunt slabi de socoată; alcoolul slăbește energia adică tăria de voie; de-aici vine de oamenii beutori devin nehotărâți, nu te poți încrede în vorba lor, devin trândavi, leneși.

Specialiștii zic, că fluidele alcoolice cauzează catar de stomac și de mațe, aduc cu sine reumatism de încheieturi, adevă umflătură dureroasă a încheieturilor; zic dânsii, că din beuturile alcoolice se capătă aprinderi și boale de ficat și de rerunchi, iară din boala de ficat și de rerunchi vine boala de apă de aici vine de bețivii capătă ușor boala de apă.

Nu e pe pământ om așa de tare pe care să nu-l doboară alcoolul, specialiștii au dovedit ca regulă generală, că consumarea beuturilor alcoolice gradualmente slăbește puterea corpului și din slăbirea puterii de rezistență vin boalele; trupul omului bețiv e un cuib de boale, beutorii mai ușor se răcesc și capătă ușor boalele, ce vin din răceală; țăvile sau canalele de respirare sau resuflare sunt la dânsii atăcate de catar.

Beuturile alcoolice împiedică dezvoltarea corporală și mentală a omului, adevă împiedică creșterea și întărirea trupului și împiedică și înțelegerea minții; corpul omului crește și se întărește cam până la al 24-lea an al vieții, oamenii tineri, cari din tinerețe încep a bea, rămân și la statură mai mici și mai slabi, și la minte mai mărginiți; cu cât începe cineva mai de tînăr a bea, cu atât rămâne mai slăbănog la trup și mai mărginit la minte, deci părinții, cari voiesc, ca copiii lor să

întocmirilor de aici. Inchipuți-vă băi unde nu-i apă potabilă, ci ca să îți astâmperi setea, trebuie să beai apă minerală plătită cu trei prețuri, căci suntem la discreția proprietarilor celor două restaurante. Tot așa suntem și cu mâncarea: o plătim ca în orice restaurant elegant din oraș, fără să avem ce alege. În cât privește serviciul, vorba băiatului meu: »gleich«-ul ține câte-o oră, iar Duminica ori în sărbători, când s'adună aici la petrecere proprietarii, gentrii, baronii și conții de prin prejur, chelnerii nici nu stau de vorbă cu »betegii,« totul se vinde mai scump, se umflă și socoteala, iar când îl prinzi cu ocaua mică ori mai bine: cu »pleibasul« lung, îți răspunde cu săsească flegmă că asta-i venitul lui!...

Noroc că se găsesc locuințe bune în sat, unde cei-ce sunt cu familia, pot să fiarbă acasă, după-cum sunt bucătării și la băi, așa că după-ce țî-s'a urit cu mâncarea dela restaurant, mai gătești vre-o fasole verde și acasă.

Odăi sunt și bune și rele. Mai multe rele: umede, încât cresc bureții, dar' scumpe toate. Pe culmea muntelui Rigi din Elveția ori pe țărmul râului Arno din Florența am locuit mai ieftin. Serviciu, vai și amar! Două servitoare la vre-o 30 odăi... Sonărie și paturi cu somieră o să fie poate în veacul următor. Până atunci dormim pe saltele tari ca la cazarmă. Covoare pe jos ori transparente la ferestre, așa ceva nu se pomenește. În sat, unde biserica săsească s'a zidit în 1504, oamenii sunt mult mai cu virtute decât să cultivate — luxul!

Cu un cuvânt, trăim nu se poate mai pe democrație.

devină bine dezvoltată și la corp și la minte, bine să-i păzască de beatură.

Tare mic capital e sănătatea omului; cine vrea că iute și de grabă să fie gata cu acest capital, acelaia nu-i trebuie alta, decât să înceapă a bea.

Oamenii, cari nu sunt specialiști și nu se ocupă mai din fundament cu observarea influinței beuturilor alcoolice asupra omului, aceia nici idee n'au cât de devastatoare și stricacioase sunt beuturile alcoolice asupra copiilor născuți din părinți bețivi.

Iată ce am cetit despre urmările beției asupra copiilor bețivilor.

Am amintit mai sus, cumcă specialiștii au constatat că spiritul conține otravă; dânsii zic, că aceasta otravă din omul bețiv se transplantează prin sânge în copiii, nepoții și strănepoții bețivului până în a treia și de multeori și până în a patra generație.

Specialiștii au constatat că copiii oamenilor beutori rămân și la corp și la minte mai slăbănogi, mai mărginiți decât copiii născuți din părinți nebeutori.

Copiii din părinți beutori mai ușor capătă tuberculosă sau oftică, decât copiii din părinți nebețivi.

Copiii din părinți bețivi au mare înclinare spre beție și dacă nu sunt bine păziți, dacă nu capătă creștere bună, devin și ei bețivi.

Copiii din părinți bețivi ușor capătă epilepsia, adevă boala așa numită »amețeală« sau boala re-

Statistica purtată în casele de nebuni, adevă în asilele celor smintiți la minte, dovedește, că dintre cei smintiți la minte o mare parte sunt născuți din părinți bețivi.

Specialiștii au constatat, că copiii născuți din părinți bețivi sunt săraci de sânge, rămân și la trup și la minte slăbănogi, palizi și gafezi la față sunt bolnăvicioși, au mare înclinare spre oftică n'au viață lungă.

Muierele născute din părinți bețivi, fiind sărace de sânge, n'au atâta lapte, ca să-și poată lăpta copiii, oricât de bine s'ar hrăni ele, dintre mamele sărace de sânge, cele mai bogate își ține doică, iar cele mai sărace își hrănesc copiii sugători cu lapte de vacă din țîță de uiagă, însă laptele de vacă sau de altă vită pe de o departe nu e așa de bun și de potrivit pentru copilul sugător, ca laptele mamei, de laptele de vacă sau de altă vită copii sugători capătă boale de stomac și de mațe; dintre copiii sugători nutriți cu lapte de animal de cinci ori mor mai mulți decât dintre copiii lăptați de mamele lor.

Omul mai mult crește în cel dintâu an al vieții sale, dela anul întâiu începând omul în tot anul mai puțin crește; copiii lăptați de mamele lor

Și toate acestea nu pentru că oaspeții ar refuza o largă și luminoasă cameră ori vre-un pat moale ci pentru că avem a face cu o anomalie unică în felul ei. Treizeci de ani baia aceasta a fost dată în arendă, căci este proprietatea bisericii săsești. Biata biserică se alegea cu 200 coroane pe an iar antreprenorul cu avere. A cumpărat, pe început și pe nesimțite, terenurile din apropierea băilor, a fost atât de cuminte să clădească vilă pe propriul teren, așa că pe când a expirat contractul (anul acesta!) biserică e tot unde a fost, clădiri are tot pe cele d'acum 30 și numai prin intervenire judecătorească a scăpat ca fostul antreprenor (un Sas) să nu-și ducă și apa din bazinele bogate pe cari le-a exploatat treizeci de ani de-arândul.

Și așa însă, a dres el ce a dres, și are și băi (?), nu numai otel și vilă. O mulțime de lume care nu știe cele petrecute, se duce acolo, căci numai în urmă află treburile și vede unde-s izvoarele și bazinele cu iod, — în urmă, după-cum gentilul fost antreprenor și acum proprietar îl încalță cu 20—30 bilete la băile al căror iod rămânând de constatat prin analiză.

Acum administrația băilor Bisericii este în regim proprie și după-cum ni-se asigură, pe anul viitor se vor face radicale schimbări, așa că dacă s'ar mă va mai abate pe aici, e probabil că voi avea de înregistrat lucruri mai bune decât cele pe care acum numai condamnă le pot.

Basna, 30 Iulie.

Leandru

anul prim al vieții adecă în timpul suptului cresc mai bine și sunt mai tari, decât copiii hrăniți cu lapte de animal.

Muierile născute din părinți bețivi fiind sărace de sânge, sunt îmbolnăvicioase, deci tinerii, când se căsătoresc bine să bage de samă, ca să nu iee fete sau neveste, a căror părinți sau antepărinți au fost bețivi.

Cine voește să aibă copii sănătoși, trebuie să se rețină dela beutură.

Natura a întocmit, ca mama să-și lăpteze copilul, cine lucră contra ordinii naturii o pățește rău.

Pentru a cunoaște urmările rele ale beției asupra moralei și asupra averii omului, nu trebuie să cetim cărți și jurnale antialcoholiste, destul dacă privim viața poporului nostru.

Vedem la Români cum la ospețe, în birt sau crismă, după ce spirtul a tulburat mintea și iritat nervii, încep a se certă, ajung la bătae, ba unii să și omor, după aceasta urmează pierderea de timp, mai totdeauna zile întregi pela judecătoria unde mai vin și închiși și pedeșiți în bani, apoi după aceasta vin spesele cele mari cu advocații pentru apărare, așa aduce beția cu sine sărăcie și demoralizare.

Statistica criminală, purtată la tribunalele criminale arată că din cazurile criminale, cum sunt bătaie, omorurile, jafurile, vătămările de onoare, columnia, aprinderile și celelalte din legea criminală, 38 de procente adecă 38 la sută vin din beție.

Statistica purtată despre consumul beuturilor spirtuoase arată, că cu cât se bea la un popor mai mult cu atât e mai sărac și mai demoralizat.

Sărăcia și demoralizarea nimicește caracterul și independența personală; omul demoralizat nu e stăpân pe soarta sa, e cumpărabil și coruptibil, mai totdeauna e un mincinos, la omul demoralizat mai de grabă iese la iveală partea animalică a traiului, adecă dacă trăește astăzi bine nu grijește pe mâne.

Vedem că o parte a oamenilor s'au pierdut averea prin beție, vedem că unii nu dau înainte ori cât ar munci, pentru că cheltuiesc prea mult pe beutură: vedem pe omul fără școală fără învățatură, cum muncește vara în căldură, iarna în frig, iară birtășul și negustorul de beuturi șede vara la răcoare, iară iarna la căldură și face avere din prostia bețivilor.

Nici un rău din lume nu s'a delăturat deodată, omul dela naștere are înclinare spre lucruri rele, până când trăește om pe pământ, până atunci nu vor înceta nici slăbiciunile omenești, însă bine va fi de-aceia, care mai de timpuriu, până nu s'a înecat în noroiul sărăciei și a demoralizării, va veni la minte, și se va feri de beutură fără măsură, căci cu cât cheltue cineva mai puțin pe beutură, cu atât mai mult își păstrează sănătatea și averea.

NOUTĂȚI.

ARAD, 3 August 1906.

— **Regele nostru naș.** »Münchener Allgemeine Zeitung« aduce știrea, că nașul copilului moștenitorului de tron al Germaniei va fi Francisc Iosif, împăratul și regele nostru. E interesant, că și nașul moștenitorului de tron a fot tot bunul nostru monarch.

— **Flăcâii din Micălaca și pandurii din Arad.** Sunt mulți ani de zile trecuți, de când flăcâii români din Micălaca s'au încăierat la o cruntă bătae cu poliția din Arad, care vroia să le confişte un steag național român, sub care flăcâii recruți veneau la oaste... Ei au spălat atunci cu sângele lor trotoarul orașului, dar steagul nu l-au dat.

D'atunci flăcâii români nu mai vin sub steag la oaste; neputând avea steag național, ei pre-

feră să n'aibă nici unul, vin însă totuși, cântând și chiuind d'alungul stradelor, căci nu sunt clipe de rând clipele aceste, când ei trebuie să se despartă de satul lor, părinții, surorile, unii nevestele și copilași și să între pe trei ani în slujba împăratului. Și cum e firea Românului, cântă și la bucurie și la năcaz, ei vin, ținându-se după cap, după dâșii mame, surori, și cântă, cântă de și-se frânge uneori inima... Nebleznica poliție din Arad, se împedică fiindcă-i românească și în aceasta nevinovată manifestare îi oprește să cânte și se resteste pe flăcâii... Nu sunt însă flăcâii din Micălaca făcuți ca pe ei să-i înfrunte nu știu ce haiman de pandur. Așa zilele trecute o adevărată răzmiriță s'a întâmplat pe strada principală între flăcâii din Micălaca și câți-va polițiști din Arad. Flăcâii veneau cântând... Câți-va polițiști le-au stat în cale, interzicându-le se cânte. Flăcâii n'au ascultat. Polițiștii, atunci au voit să recurgă la forță. Un flăcău sdravăn, i-a tras apoi o palmă unui polițist, de l-a răsturnat. Într'astea s'a telefonat la primărie, de unde a venit o haită întreagă de polițiști și cu chiu cu vai, au reușit să dețină pe flăcăul cu palma. Dar acum ceilalți flăcâii nu s'au liniștit. S'au dus cu toții la primărie și au declarat că nu se îndepărtează de acolo, până ce nu le slobod pe prietenul lor. Mulțime de femei, mame, neveste, copii, din Micălaca staționau înaintea primăriei. În fine, s'a găsit se vede un om mai cuminte la primărie și l-au slobozit pe flăcău, punând capăt răzmiriței provocată de niște oameni proști.

— **Hymen.** Ni-se anunță cununia d-soarei *Emilia Marcovici*, fiica veneratului preot Vicențiu Marcoviciu din Nădlac, cu dl *Aurel Papp*, ce se va ținea la 12 August, în biserica gr.-or. din Nădlac.

Felicitări călduroase!

— **Lămurire.** Primim spre publicare următoarele:

Cluj la 27 Iulie 1906.

Onorată redacție!

În formă de raport despre adunarea despărțământului »Mociu« al Asociațiunii la Șarmașul-mare și despre petrecerea, ce i-a urmat, s'a publicat în »Gazeta Transilvaniei« și în »Tribuna« și istorisirea falsă a unui conflict bagatel, ce l-am avut eu în pauza petrecerii cu parohul local Rusu.

Autorul acelei corespondențe este de sigur s'au însuși preotul Rusu, s'au unul de pânura lui. Deși mă surprinde, că acele șire de puțină importanță au fost găzduite în coloanele ziarelor românești, mă simt îndemnat să aduc în publicitate motivele acelei »certe«, care în realitate n'a fost decât o schimbare de cuvinte ce s'a dat în prezența abia a lor 8—10 persoane.

Preotul Rusu din Șarmașul-Mare, și-a meritat o oarecare lecție deja cu ocazia alegerilor în cercul Cojocnei, când a ținut vorbiri unguerești pentru candidatul kossuthist împotriva candidatului național, fapt pentru care a fost lăudat de foile unguerești pentru »patriotism«. A venit apoi și a votat împotriva candidatului național, deși țărani din comuna lui l-au rugat să rămâie și dânsul cel puțin pasiv.

Când apoi s'a convocat adunarea Asociațiunii la Șarmașul-Mare, s'a prezentat și dlui ca preot local, dar nu în societatea celorlalți preoți și a inteligenței române și nu în haine de sărbătoare, ci îmbrăcat civil ca în zile de lucru în societatea unor scriitori de notar și a câtor-va coloniști maghiari din Șarmaș.

A stat de o parte la desbateri, n'a luat parte, membru nu s'a făcut și a plecat demonstrativ însoțit de aceeași gardă.

— Când am întrebat pe țărani, că:

»Da voi ce popă aveți măi?« mi-au răspuns îndurerăți: »Bătaia lui Dzeu dle« și altele ce nu se pot reproduce.

Acest preot vine apoi seara la petrecere, între Români nu se mestecă, se gudură mereu pe lângă țărani maghiari coloniști, iar în pauză tot dela masa lor se scoală să toasteze atunci când

toastul n'avea rost și în fața celor 8—10 persoane cari mai rămăseseră de față. Eu ședeam în societate de dame și când l'am auzit toastând am făcut observarea mai mult pentru cei dela masa noastră, că »dl Rusu ar trebui să vorbească unguerește, ca la alegere«. Pentru observarea aceasta Domnia-Lui și-a permis să mă numească agitator care turbur liniștea parochienilor săi, cari trăesc bine cu Maghiarii din comună și n'au trebuință de »bonvivanti« cari vin să amăgească cu vorba pe cei ce cinstesc pânea care o mănăc. Mi-a reproșat apoi, că el mănăc pâne cinstită, iar eu pânea de agitator, la ce i-am spus, că »da, eu mănăc pânea temnițerilor unguerești, iar dlui pânea »trădătorilor de neam«.

Cu acestea s'a sfârșit »cearta« și sfârșesc și eu lăsând în judecata cinstei și omeniei românești observațiile îndrăznețe ale raportorului despre cele întâmplate.

Cu stimă: *Vasilie E. Moldovanu.*

— **Cugetătorii** dacă își vor da bine seamă, numai decât vor vede, că articlii de industrie, procurăți din streinătate nu numai că inapoiază și sunt păgubitori pentru industria maghiară, ci sunt de adevărată pagubă pentru fiecine, care își procurează articlii industriali streini. Să nu stea nimeni cu aceea, că industria în streinătate e mai dezvoltată, ca a noastră, și articlii mai buni. Pentru că nici o afirmare nu e adevărată. Fiindcă industria maghiară emulează deja pe toate terenele cu cea streină, ba în multe privințe a și întrecut-o. De exemplu: fabrica de instrumente muzicale a lui Reményi Mihály din Budapesta, de unde se pot procura cele mabune instrumente, cu prețurile cele mai modei rate. Recomandăm tuturor această firmă solidă.

— **Băi de cărbuni în Tătărești.** Din Zam ni-se scrie: *Glăgor Sztanis* din Zam a găsit o mină foarte bogată de cărbuni de peatră în comuna Tătărești cercul Iliia-Murășană com. Hunedoara. Acum își caută ortaci pentru exploatare. Noroc să dea Dumnezeu!

— **Alegeri de învățător.** Duminecă a fost alegere de învățător în Târnova. Dintre recurenți a fost ales tânărul învățător Teodor Mariș. Suntem în deplina convingere, că alegătorii au făcut foarte cuminte și în interesul bisericii și a neamului, atunci, când și-au pus încrederea și și-au dat votul pentru cel ales, căci în el vor dobândi un brav învățător, dornic de muncă.

Felicităm deci și pe alegători și pe noul ales.

— **Bălauri.** În apropierea de Danzig era un sat, și pe hotarul aceluia un arbore înalt, gros, dar uscat. Pe vârful lui cocostârcii și-au făcut cuib. În o zi fiind vifor mare, a tunat chiar în acel arbore. Cuibul s'a aprins cu cocostârcii din el. Aceștia au sburat spre sat și au voit să se așeze pe vârful caselor cu trestie. Câțiva țărani văzându-i, au cugetat că cocostârcii cu pară de foc pe spate sunt bălauri, au fugit la biserică și au tras clopotele într'o dungă. S'a strâns întreg satul, care a putut să-i alunge și să se mântuie de primijdie.

— **Convocare.** Membrii despărțământului VIII. Deva al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii »Asociațiunii« prin aceasta se invită la adunarea generală a despărțământului, ce s'a va ține în comuna Biserica (Dédacs) la 12 Aug. 1906 st. n. înainte de amiază la 9 oare. Ordinea de zi: 1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțământului. 2. Raportul notarului despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare generală cercuală. 3. Raportul cassarului despre starea casei. 4. Alegerea unei comisii pentru conscrierea membrilor și încasarea taxelor restante. 5. Alegerea unei comisii pentru controlarea raportului prezentat de notar și a socotelor date de cassar. 6. Cetirea disertațiilor insinuate cu 24 oare mai nainte la directorul desp. 7. Desbateri asupra propunerilor insinuate conform regulamentului. 8. Raportul comisiiunilor esmise. 9. Alegerea alor 2 delegați la adunarea generală a Asociațiunii din ast-an. 10. Statorirea lo-

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDEK.

cului pentru ținerea adunării generale pe anul viitor. 11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.

Deva, la 2 August 1906. Dr. Iustin Pop, not. Dr. Alex. L. Hossu, dir. desp.

— **Asigurați-vă.** În timpul de vară mai ales când căldurile sunt mari, nu arare să întâmplă multe nenorociri. Grânele și alte sămănături ale țăranilor noștri, când sunt puse deja în stog și așteaptă numai să fie trierate, din nebagare de samă sau din altă nenorocire sunt pustiite de foc. Așa s'a întâmplat acum și în Temeș-Recaș, unde a ars tot grâul făcându-se o pagubă de patru-zeci de mii de coroane. Grâul n'a fost însă asigurat și astfel bieții oameni au rămas fără nici un ajutor. Din cele întâmplate la Temeș-Recaș putem scoate învățături și să nu întârziem nici odată a ne asigura bucatele noastre, că nu se știe de ce năcaz putem să dăm. O bună bancă de asigurare e Transilvania din Arad, care în toată vremea celor asigurați plătește pagubele.

Să se asigure deci fiecare.

— **Avis.** Mai mulți copii de școală (fete, ori băieți) se primesc în cvartir și vipt la o familie inteligentă din Sibiu. În casă se vorbește și se instruează în limbile: română, germană, maghiară și franceză; de asemenea se dă instrucție în pian și limba engleză.

Doritorii să se adreseze la redacție până în 20 August st. n.

— **Judecata poporului.** În Ujpest înaintea casei din strada Têl de sub numărul 2 s'a strâns eri mai mult ca la o mie de omeni cari au bombardat casa și au spart ferestrele deoarece proprietarul casei, n'a voit să lase pe un chiries să între în casă până nu-i va plăti anticipative chiria.

A sosit poliția și jandarmii, care au împușcat de trei ori în popor, dar nu s'a întâmplat nici o primădie. Dintre demonstranți n'au fost deținuți nici unul.

Poporul așa a voit să-și arete indignarea contra nemilosului proprietar.

— **Prințesa Chimay** despre care s'a zvonit, că a murit, și-a închiriat locuința în Carlsbad, unde a plecat azi pentru dobândirea sănătății zdruncinate.

— **Mare vifor în Dania.** Dupăcum se vestește din Copenhaga, în Dania a fost zilele acestea un vifor înspăimântător, care a făcut pagube enorme. Trăsnetul a ucis opt oameni și a aprins optzeci de case, cari s'au prefăcut în cenușe cu toate edificiile laterale.

— **Divorț.** Din Hamburg se telegrafează, că Guztav, moștenitorul de tron al Svediei va divorța de soția lui, fata prințesei de Counnianght. Cauza divorțului e femeia.

— **În Arad,** strada Forray-u. 2/b, vis-à-vis de drogheria Nádas, orolojerul și juvrajul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroloage și juvaerice, ba chiar vinde prăvălia.

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui Dorn Jozsef.

— **Corecții** pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui Ingusz J. și fiul Arad.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu hepar sul-

furic. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela Mayerfi Zoltán, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

Atragem atențiunea onoratului public cetitor asupra inseratului fabricantului de sticle, Singer Armin și a lui Braun János din Szeghedin, publicată în numărul nostru de azi.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului Singer care-l publicăm în altă parte a ziarului.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț 1.20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

Concert, petreceri.

Concert în Șiria. Concertul ce se proiectează la Șiria pe sara de 12 August are să fie strălucit. Comitetul aranjator a făcut tot posibilul să înlesnească sosirea oaspeților. La gară le stă la dispoziție căruțe gratuit. Pentru mâncări și beuturi, vor fi ridicate saleturi de vară. Pentru alte detaluri se poate adresa la dnul învățator Iuliu Groșorean Gașa.

Invitare la *petrecerea de vară*, ce va aranja comitetul reuniunii române de cânt și muzică »Armonia« din Ticvanul-mare, Duminecă, 5 Aug. n. 1906 la orele 4 d. a. în curtea ospătăriei »Reha« din loc. Intrarea de persoană: Locul de șezut 1 cor. Locul de stat 50 fil. Comitetul.

— Invitare la *producțiunea teatrală*, ce o aranjază tinerimea din Vistea-Inferioară, Duminecă, 5 August st. n. 1906 în sala »Ospătăriei Șandru« din loc. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: De persoană 1 cor. 20 bani; de familie (3 persoane) 3 cor. Eventualul profit e destinat »Reuniunii pentru biblioteca populară«. Viștea-Inferioară, 31 Iulie 1906 st. n. Comitetul aranjator.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nrul 5 din escelenta revistă dela Iași, »Viața Românească«, cu următorul conținut bogat și admirabil:

I. Al. Brătescu Voinești: »În lumea dreptății« (urmare); Matilda Poni: »Vreau să dorm« (versuri); Victor C. Rareș: »Cum ne cunosc străinii«; Sp. Popescu: La țintă (schiță); G. Bogdan-Duică: »Un colaborator al Curierului românesc — Teodor Diamant«; Gh. din Moldova: »Schiță« (versuri); M. Sadoveanu: »Sfaturi vechi« (nuvelă); Sever Secula: »Un Ungur despre chestia naționalităților«; Eugen Vlădan: »Scrisoare« (versuri); S. Fl. Marian: »Păducelul«; J. C. Stere: »Patru zile în Ardeal« (urmare); Ioan Russu Șirianu: »Din Ardeal«; George Tofan: »Din Bucovina«; C.: »Din Basarabia«; Sergiu V. Cujbă: »Basarabiei« (versuri); P. Nicanor & Comp.: »Miscellanea«; G. I.: »Cronica Literară« (»Reproducerea« realității); D. Pompeiu: »Cronica Științifică. — Ceva despre mecanică«; C. S.: »Cronica Internă.« — Discursul dlui P. P. Carp; I. G. Duca: »Cronica Externă.« — Situația în Franța.

Recenzii: Elena Farago (Fatma): »Versuri«, — Eugen Lovinescu: »De peste prag.« — G. I. Titu Lapeș: »Freamăt«, — Dimitrie Bolintineanu: »Elena«, — M. C.; Henry W. Nivenson: »The Dawn în Rusia, or scenes in the Russian Revolution«, — C. S.; Fr. Paulsen, etc.: »Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart«, — Dr. I. S.; Al. Lăpădatu: »Episcopia Strehai și Tradiția Scaunului Bănesc de acolo«, — D. D. P.; Alexander Myller: »Gewöhnliche differentialgleichungen hoherer Ordnung in ihrer Beziehung zu

den integralgleichungen«, — D. P.; Leonida Bodnărescu: »Einige Csterbrähuche der Rumunen«, — B.

Revista Revistelor: »Sămănătorul«, »Junime literară«, »Orizontul«, »Viața nouă«, »Săptămâna«, »Graiu bun«, »Revista generală a învățământului«, »Cultura Română«, »Mercure de France«, »La Nouvelle Revue«, »La Revue Socialiste«, »La Nature«, »Nuova Antologia«, »Revista d'Italia«, »Rendiconti del Circolo Matematico di Palermo«, »Deutsche Revue«, »Deutsche Rundschau«, »Deutsche Monatsschrift«, »Sozialistische Monats-Hefte«, »Contemporary Review«, »North American Review«, »Review of Reviews«, »Positivist Review«, »Russkoe Bogatsvo«, »Biloe«, »Narodni Ucitei«.

Mișcarea intelectuală în străinătate.

Bibliografie.

Ne exprimăm dorința să vedem răspândită această revistă în cercuri cât mai largi.

Anuarul VI. al școalelor primare, de repetițiune economică al școalei froebeliane române greco-orientale și al școalei învățăcelor industriali comunală din Săliște, publicat de Dumitru Lăpădatu. Cuprinde lucrarea despre »Ocupațiunile în scrierea din limba maternă, în școală și acasă.«

Autorii: Dumitru Lăpădatu și Iuliu Crișan arată că limba maternă nu se propune cu destulă grijă în școalele noastre populare. Urmează »cuvânt funebrel« rostit la înmormântarea directorului și învățătorului Mihail Stoica, de D. Lăpădatu. Dare școlare. În decursul anului s'au ținut multe festivități. În ajunul Crăciunului copiii săraci au fost împărțiți de ajutoare, parte veșminte parte păpuși, recăle etc.

Numărul imatriculanților la școala de toate zilele au fost: 441, dintre cari 218 elevi și 223 eleve. La școala de repetiție cu trei cursuri au fost înscriși 77, la cea froebeliană 205 la școala învățăcelor industriali 126.

Regele Carol I ca pedagog de I. Găvănescu extras din »Cultura română« și tipărit la instituția de arte grafice »Minerva« București.

A apărut și se află de vânzare la inst. tipografic »Minerva« București, strada Regală nr. următoarele broșuri:

1. »Două Neamuri« de C. Sandu Ardea Lei 1.50
2. »Popasuri Vânătoarești« de Ion Bărbăntău Lei 1.50.

Economie.

Arad, 3 Aug. 1906

Contra împunsăturii muștelor vom apăra vitele, dacă le vom spăla în fiecare dimineață cu oțet în care am fert frunze de nuc ori cu o amestecătură de acid carbolic (Karbolsäure) cu oleiu de mazăre. Ajutăm și prin aceea mult, dacă vom strânge cuiburile muștelor rele ce le vom afla pe câmp.

În grajdurile pentru boii de muncă să fie totdeauna pe jumătate întunec. Din experiență se știe, că într-un grajd luminos, boii mai mult stau, pe câmp în cel mai întunecos mai mult zac pe jumătate dormind. Zăcând și dormind ei schimbă materiile din corpul lor și așa că ajută îngrășarea lor.

Ajutor de stat pentru tovarășii de plug cu aburi. Ministrul reg. ung. de agricultură a asignat tovarășilor de plug cu aburi din Miskolcz, Becicherecul-mare și prim tovarășii din comitatul Torontal împrumuturi de câte 40.000 coroane cu 2% pe an a procură pluguri cu aburi. Împrumutul e a se resplăti în restimp de 5 ani.

Cenușă pentru cotețele de găini. În timp de vară trebuie să grijim foarte mult de cotețele de găini. Căci tocmai în timp de vară se înmulțesc insectele, cum sunt grăbițele, miciconii etc., precum și gunoiul lor le strică sănătății. De aceea e foarte bine să așternem în cotețe cenușă de lemn. În cenușă nu pot trăi acele insecte, și tot așa și gunoiul nu trece în putre și spre a strică sănătății găinilor. E foarte bine dacă vom căuta ca cenușa să pătrundă până și în cele mai mici crepături ale păreșilor și chiar și în ale coperișului, pentru-ca să nimicească acele insecte.

Cum vom astupa vasele de vin cari curg? Dacă vasul curge tare, atunci e de lipsă să-l reparăm temeinic. Dacă însă curge mai slab, ori asudă, atunci vom folosi următoarele mijloace: 1) Topim la foc deschis pucioasă, pe care o amestecăm cu ceva ceară. Această amestecătură o vom turna sau o vom unge pe marginile doagelor sau pe locurile unde curge vasul. 2) Luăm 5 părți de var stins, 6 părți brânză și 1 parte de apă. Praful de var îl separăm și apoi îl frământăm cu brânză udată. Cu această amestecătură se lipesc apoi marginile vasului după ce mai înainte am dat cu apă paste ele. 3) Var zdrobit în praf se amestecă cu sânge proaspăt, iar amestecătura aceasta se folosește tot așa ca cele de mai înainte. Acest mijloc se pregătește foarte repede și de aceea se folosește foarte mult. 4) Un alt mijloc mult întrebuintat este și următorul: Se amestecă 60 părți de untură de porc cu 40 părți sare, 33 părți ceară albă și 40 părți cenușă cernută. Amestecătura aceasta se încălzește și se ung cu ea locurile pe unde curge vinul. Vasul îndată înceată a mai curge.

Plantele veninoase câtă vreme se află în câmp, nu sunt stricacioase pentru vite, căci ele cunoscându-le nu le mănâncă. Nici chiar în nutrețul verde nu le mănâncă. În nutrețul uscat însă, ca d. e. în fân le mănâncă și atunci le srică sănătății. De aceea vom face bine, dacă le vom stărpi încă în câmp.

Cum examinăm ochii la cai? Oamenii noștri în regulă așa cearcă ori de văd caii, că dau cu palma în spre ochi. Dacă calul se ferește, e semn că vede. Dar acest mod de mișcare nu este sigur. Mai bine cercăm așa, că închidem calul într'un loc întunecos. Aici pupila (mărul) ochiului se lărgeste. După aceasta scoatem calul iarăși la lumină. Dacă pupila ochiului se îngustează, e semn sigur că calul are ochi sănătoși. Dacă ea se îngustează mai puțin sau de loc nu, atunci calul sau e slab de vederi, sau orb de tot. Această probă o putem face și cu fiecare ochi separat, anume așa, că legăm pe celalat.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 3 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7-38 — 7-39
Secară pe Octomvrie	7-67 — 7-68
Orz pe Octomvrie	6-19 — 6-20
Cucuruz pe Iulie	6-43 — 6-44
Cucuruz pe 1907	5-26 — 5-27
Grâu pe Aprilie 1907	6-40 — 6-41

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7-35 — 7-36
Secară pe Octomvrie	7-65 — 7-66
Ovăs pe Octomvrie	6-18 — 6-19
Cucuruz pe Iulie	6-40 — 6-41
Cucuruz pe 1907	5-21 — 5-22
Grâu pe Aprilie 1907	6-37 — 6-38

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Poșta Redacției.

Matei Milencoviei Răkașdia. Caută numărul 126 al foii noastre. Favoruri nu sunt. Două fete însă se primesc și gratuit. Adresază-te cu toate acestea la directoarea ludita Secula.

Poate îți va putea face vre-un favor. Salutări! P. Irhaș, Hălmașiu. Ne rugăm să ne trimiți de cele — populare! Le vom publica bucuroși. Aurel Goian, Poiana; Săscanul. Iosif Zimeliu, Reșița. Trimite-ne culese din popor, nu compuse de Dta. Multă voie bună.

Posta Administrației.

Pavel Mageș, Szocsány. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1906.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Țigle crestate (fălțnuite)

pentru acoperișul caselor de culoare roșie și unse cu cătraș, de calitate eminentă, — nu de altfel și cărămidă de prima clasă, se poate căpăta în Micalaca-noaună (în capătul drumului Rădnii) la depositul Goldiș.

Informațiuni mai pe larg da paznicul depositului.

ANUNȚ.

Pentru îngrijire și creștere corectă primesc la casa mea **2—3 studenți români**, cari tot la mine pot lua oare private din limba franceză, germană, italiană ori rusească.

Proviziunea eminentă și disciplină corectă. A se adresă până la 25 Aug. a. c. la

Radu Cupar,
prof. gimn. în Beiuș.

O văduvă română de oficiant fără familie, în etate de 30 ani, caută un domn, respective și preot care are lipsă de căsătorit sau ca găzdoaie, respectivul poate să aibă familie.

Ofertele a se trimite doamnei:

Elisaveta Cioca
în ARAD, str. Szarvas nr. 1.

Licitațiune minuendă.

Pe baza planului și proiectului de spese încuviințat de Ven. Conzistor gr.-or. român din Arad, nr. 4179—1906, de din 3/16 Iul. a. c., se *escrie licitațiune minuendă* pentru edificarea din piatră a unei biserici nouă în Guravăi (Protopresbiteratul hălmașiuului, Nagy-Halmagy), cu *prețul de exclamare*: 8755 cor. 02 fil.

Licitațiunea se va ține la 27 Iulie, 9 August a. c. orele 8 a. m. în localitatea școlii din Guravăi sub prezidiul protoprezbiterului tract. Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul exclamării în bani.

Oferte în scris nu se primesc fiind licitațiunea verbală.

Licitanții nu pot pretinde nici un fel de diurn ori spese de călătorie pentru participare.

Planul, proiectul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la epitropul bisericii, dl Pavel Căprariu în Guravăi (Stațiune de calea ferată).

Guravăi, la 13/26 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

Găsătorie.

O domnișoară frumoasă, tânără și avută, care ar voi să fie soția unui conzultinăr

și simpatice, poftescă a se adresă, amintind câtă avere are, însoțită de fotografie sub cifra »T. Z.« poste restante, Suceava (Bucovina).

Anonim nu se va respectă.

Așteptând un răspuns sub cifra »T. Z.« poste restante Suceava, (Bucovina).

A V I S.

Unde va fi lipsă de un negustor Român dar în comună de sigur să se afle și drept vacant de licență. Doritorii a se adresă la adresa foii noastre, subscriindu-și adresa și u. p. de unde vor fi informați.

Caut un concipist

cu pracsă bună. Postul se poate ocupa numai decât. Reflectanții să se adreseze de adreptul la subscrisul.

Dr. Virgil Olariu,
advocat în Deva.

Dr. VADÁSZ ARMAND advocat,

și-a mutat cancelaria în casa fraților **Lengyel** pe piața libertății — Szabadság-tér Nr. 21. —

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Glöckner József

Spălătorie chiemică și atelier de oo o o văpsit de haine. o o oo Seghedin, strada Iskola n-rul 27. Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de haine pentru femei, bărbați și copii, oo o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efeptuesc punctual și prompt.

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

==== vis-à-vis cu ușa principală a teatrului. ====

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata esclusiv de maeștrii arada

**MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.**

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

==== **Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!** ====

==== **Cu planuri servim gratuit.** ====

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducei
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szöveteze

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice
M a k ó (casa proprie).

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se o o fie spus la vre-o boaldă de piele. o o acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. In provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concediune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

„RASOLIN“ -ul

foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. in provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Un-o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștigi în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-tér nr. 2.

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui JAHNER RUDOLF

Timișoara-Fabric, Str. Principală 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. = Telefon 476.

„JAHNER“ Cremă neun-suroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bulele pricinuite de infierbințeli; sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 tegulă . . 1 coroană.

„Jahner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băluri, saloane și de zilnic folos. carea acoperă imperfecțiunile și e cu totul nestricăcioasă. In colorile: roză, alb și crem. 1 cutie . . 1 coroană.

„Jahner“ săpun. 1 bucată 60 de bani. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

„Jahner“ pastă de dinți. 1 doză, 1 coroană. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

„Jahner“ apa de gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingii burtoși, ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

„Jahner“ esență de păr. Excelentă pentru îndalțurarea mătrei și con- ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

tra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 bani.

„Jahner“ pomadă pentru creșterea părului 1 tegulă ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

„Jahner“ vâpseală de păr pentru a colora în ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

blond părul sur și cărunț. Nereușita colorării e eschisă. La comanda se ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vopsească (negru, brun- ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

„Jahner“ apă blondină. Pentru a vopsi în timp ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

scurt, în hăl aurii, părul ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

blond, roșu, chior și brunet ori negru. . . . 1 sticlă, 4 coroane

Fluidul pen- tru reuma- tism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, levrăgiei, reumei, durerii de mușchi, exudate, ischias, scintirea membrelor, ințepenirea mușchilor și coardelor scintăreii și a durerilor din crucea spinării. 1 sticlă, 80 bani. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Tusa. Bomboanele lui Dr. Oppolzer.

Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirat, contra tusei și a gâdăbrii la gât, a catarului de plămâni, a grelei respirații. 1 cutie 85 b.

Pilulele curățitoare de sînge ale lui Dr. James.

Pilulele acestea curățesc sîngele, înteză activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtează toate spurcările rele, stercă stricată și rănăștele rămase dela alte boale. 1 cutie 80 bani.

Balsam Dr. James.

Balsamul acesta încălzește rîna și sîngele îngreunat, depărtează a creala, flegma și firea superflua și prin aceasta produce o mișcare nouă și poartă la mîncare și beuță Balsamul acesta depărtează vîrșile, sporoză activitatea intestinelor, delatara indicarea din stomach, anacidituna, grețuș, durerea de cap și amețeaua. 1 sticlă, 80 de bani.

Unsoare de rîie, — a prof. Răkosi.

Accasta unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rîie, ci și la tot felul de ecrescienți de ale pielii. 1 tegulă, 1 coroană.

Preservativ pentru galite.

Mijloc probat contra epidemiiilor găinilor, găștelor, rațelor, curcilor, etc. Prețul unui pachet: 1 cor. 40 bani.

Blister (unsoare rozic engleză) contra inflamațiilor cronice dela incheieturi, a cărnei moarte și a deformităților de picioare și tot soiul de boale de oase.

1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.

Unsoare de umflături.

Cu adevărat umflor folositoare la cucuie de gogoșe, burețele de gogoșe, la umflături de boala apei, rane de scintărturi, aprinderea pieței, de oase, etc. . . . 1 tegulă 1 cor.

Prav de cai.

contra tusei, ofteiei și sgrărilor, mai departe catarului, lipsei de apetit, etc. . . 1 pachet 80 bani.

Prav elveț de vite.

contra tusei, relei mistuiri, lipsei de apetit, pentru curățirea singelui, și la vaci pentru îmbunătățirea lapteului. 1 pac. 80 bani.

Prav de rîie.

Contra rîiei și diferitelor boale ale animalelor de casă. . . 1 pachet, 60 bani.

Balsam de rane.

Pentru rane și rădăle rău granulate, invecitate și alte diferite răni. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Prav de porci.

Recomandabil — la lipsă de apetit, provocată de reaua mișcare, mai depar e contra tusei și a viermilor lăunțici precum și pentru curățirea singelui. 1 pachet, 80 de bani.

Pentru înconjurarea catarurilor numai, Preparatele lui Rudolf Jahner ieșite din farmacia sa au valoarea și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutorăre“ a lui R. Jahner, Timișoara-Fabric, Strada Principală număr 70. ♦♦♦♦♦

Doamnelor!

Prăvălia mea din strada Deák Ferencz nr. 30 am strămutat-o tot în aceeași stradă în celalalt șir de casă nr. 2, lângă hotelul »Vass«. Cer încrederea onoraților doamne și pe mai departe. La mine se pregătesc corsete după modă și toate cele trebuincioase pentru a da unei femei o talie frumoasă și elegantă.

Cei din provincie, pot cere îndrumări.

Cu toată stimă
Pilcz Irma, Arad
Deák Ferencz-u. 2.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix“.

Ioan Francise Kwizda

furnisorul curței c-reg. austro-ung., reg. române și princ. bulgare
farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Prav de Korneuburg al lui Kwizda pentru nutreirea vitelor

E un mijloc de hrană pentru cai, vite cor-nute și oi. In cele mai multe grajduri se folosește de 50 ani la lipsă de hă-miseală, împotriva mistuiri rele, pen-tru îmbunătățirea lapteului și pentru ur-carea cantității de lapte a vacilor. Pre-țul unei cutii 1.40 cor., o jumătate cutie costă 70 fil.

Veritabil e numai cel provăzut cu broveta mai sus. Prețurile ilu-strate să trimit gratuit și franco.

Deposit general: farmacia lui Iosif Török, Buda-pest, VI., Király-utza 12 și Andrassy-út 26. II

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu progete nime într-o chestiune atât de gîngășă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cît adăne de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care au ajuns la vindecarea rēului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și desorie boala cu deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. In scrisoare pune marcă de răspuns După încheerea curei, au la see scrisorile se ard rere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e Institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz, vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundamen-t cu metodel seu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale stillicului lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secesuale femești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz (dela 1 ore in. a până la ameză).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 279

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, țin garnitură de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un prânzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efeptuesc în modul cel mai prompt. Vă rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

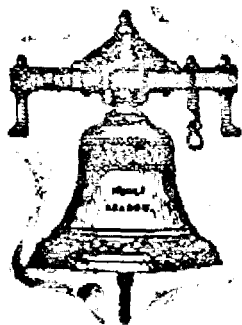
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și același clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

ATENȚIE!

Cel mai vechiu și bun magazin de mașini din com. Ciănad
a lui

Glück Samu
MAKÓ.

Life-rează **Mașini de sămănat** după cel mai nou metod,

15 serie 200 fl., ● 17 serie 210 fl., ● 19 serie 225 fl., ● 21 serie 240 florent.

Cea mai nouă :: bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Mașini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

CIURURI, TRIERE, MORIȘTE, pluguri de oțal și alte instrumete pentru economie.

Curele și oleuri pentru mașini, unsoare de mașini pe lângă prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiile cele mai favorabile de platire.

Nou mod de lecuire.

Reumaticilor etc. recomand **ghetele igienice și sănătoase** făcute de mine, de mulți ani întrebuințate, de medici recunoscute, industrie maghiară, patentată și în străinătate. Construcția din lăuntru a acestei ghetă după părerea specialiștilor asigura în mod nelindios forma normală și naturală a piciorului, rehabilitează sănătatea bolnavului reumatic, iar construcția sănătoasă o apără de răceală și de alte morburii prejudicioase. Ghetele sunt ușoare și de formă elegantă, și acelora, cari după cum li-e oficiul lor umblă mult, sunt neprețuit de bune. Vindecă cu succes asudarea picioarelor și alte boale, circulațiunea sângelui o face regulată deci e un leac folositor pentru multe boale. Preparătorul și inventatorul unic e

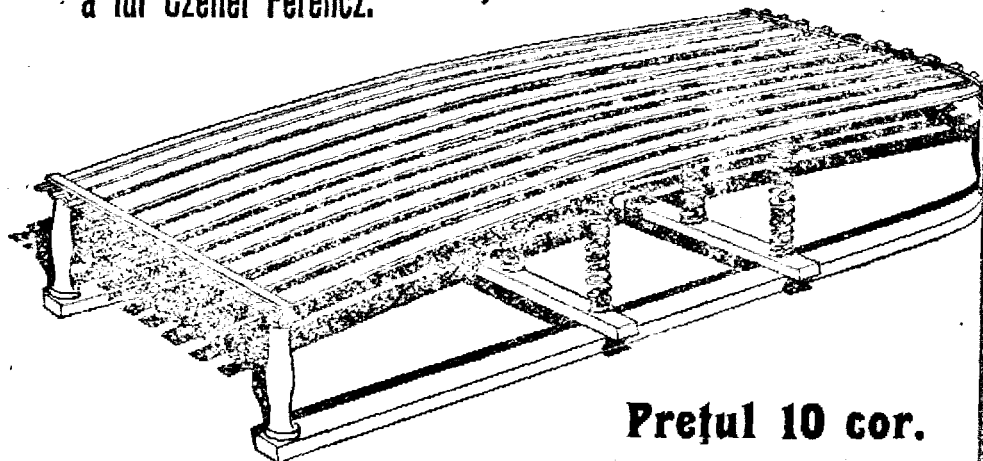
Rytkó Győző Budapest, Kerepesi-ut 29.

Ghetele igienice al dnu Rytkó Viktor corespund tuturor recomanțelor, în urma cărora omul își poate păstra sănătatea timp îndelungat, de aceea le recomand cu dură tuturor. Dr. Löffler Emil, de 40 ani lucru în Budapesta, VI, Uj-uteza nr. 12.

On. dle Rytkó! Cu ghetele ce le-ai făcut pe sama mea, ai câștigat deplina mulțumire, atât în ce privește partea igienică cât și forma ei. Prăvălia D-tale o recomandă în tot locul. Dr. Roth Heinrich, Harsfa-fürdő (cottonul Bere)

Samiera „REFORM“

adaptată și brevetată
a lui Gzeiler Ferencz.

Prețul 10 cor.

Avem onoare a atrage binevoitoare atențiune a p. t. public a supra samierei „REFORM“ mai sus desenată.

Aceasta samiera „REFORM“ după mulți ani îndelungați folosită, escludând orice nedumerire, s'a adevărit, că e foarte rentabilă, căci e bună, ținătoare și practică.

Pe lângă toate acestea samiera „REFORM“ e foarte ieftină, deci ușor se poate pune în circulație.

Avantagiile acestui samiere „REFORM“ sunt următoarele: e ușoară (12 Kgr.), se poate ușor desface în părți singuratică și de către ori și cine în câteva minute se poate încheia, ce-i mărește valoarea și împrejurarea că e scutită de viermi și se poate ține în curetenie.

Impachetarea și magazinarea ocupă loc puțin, prin ce cheltuielile de enbalajiu și expediție sunt foarte mici.

Pe lângă toate acestea și alte avantagii neînșirate aici, samiera „REFORM“ e cea mai ieftină și mai ținătoare.

Ca P. D-ta să te convingi despre adevăritatea celor spuse de noi, recomandăm ca probă mai multe bucăți din samiera „REFORM“ și suntem înfirmă convingere că acest articole pe mai departe îl vei comanda numai dela noi.

Cu toată stima:

Gzeiler és Szathmáry

FABRICĂ DE LEMNĂRIĂ ȘI MĂSĂRIE

ARAD, Str. Pöltemberg Ernő 7-8-9.

ZIKMUND & COMP.

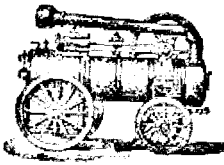
Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVÍDEK.

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“ și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de trecut cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimitem preț-curente ilustrate gratis și franco.

Fiecare cumpere apă minerală numai „Répáti“ și să bea cel ce vrea se ajungă viață lungă și și d'acea pentru că face de prisos multe ape minerale austriace și străine.

„Répáti“

svorește din pământ săcuiască, într-o curățenie ideală ȳpsită de bacelle și conținând cu imbelșugare fer.

Répáti, apă acră și univorsală este de un efect in-
reznlat mai ales împotriva tusei răgușelii, stomacului, rărun-
nchilor, ficatului și a boalelor de intestire precum și la bo-
alele arinei, apoi contra reumatismului, anemiei și împotriva
boalelor de pept și organelor de respirație și mistuire.

Cu **Répáti**, este o apă foarte plăcută și de un efec.
toate că **Répáti**, vindecător admirabil este foarte leștinăt
drep-aceea fiecare care-și prețuește sănătatea, ca beutură de,
toate zilele, goală cu vin ori cu lapte să o folosească.

Répáti, se poate căpăta în ori care prăvălie de colo-
niale și se expediază și la casa particulare

Magazin exclusiv pentru Arad și ținut la

BOROS LAJOS

magazin și locuință: ÁRPÁD-TÉR No. 5.

La cumpărătorii din ținutul Aradului, la o co-
mandă cel puțin de o ladă (50 de sticle) espediția la
gara din Arad se face gratuit.

Să sprijinim industria din loc!

Ioan Spanlang

Lăcătușier

ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătoarea sa ori-ce lucru ce
stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de flert,
porți, balcoane, coridoare, trepte, grilage,
verende, scuturi, tablete în orice formă,
Sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice
soiuri de renovări.

Indeplinesc ori-ce comandă atât în loc cât
și în provincie în modul cel mai cinstit — iar
pentru tucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerind sprijinul onoratului public, rămân

cu stimă:

Ioan Spanlang,
lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

APĂ MINERALĂ DIN PATRIE.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vârsat,
crețețele, arsura de soare și tot
felul de morburi de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim., cutia 1-20 „
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 „

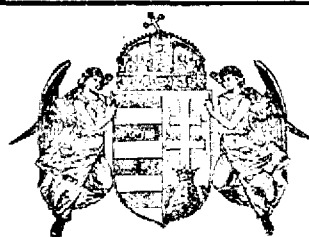
Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

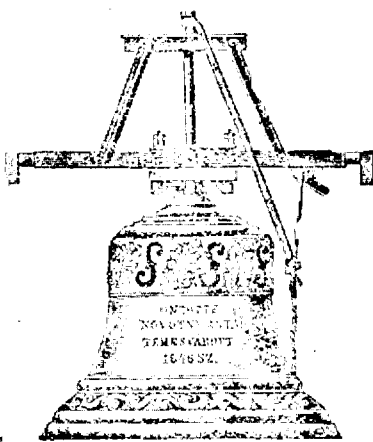

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte îndată ce
clopotele sunt bătute de o lature
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate
CLOPOTELE GĂURITE
de dînsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S
și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tător, — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza or-
dinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie
1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., cla-
II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară
de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe
sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pen-
tru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-ce
însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne
de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea
bolnavilor sunt concrezute maicele ordinului Franciscan din
Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski
István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Orice lucru, se îndeplinește sub îngrijirea mea proprie.

Lucru admirabil. — Prețuri ȳftime. — Serviciu prompt.

Fondat la 1846.

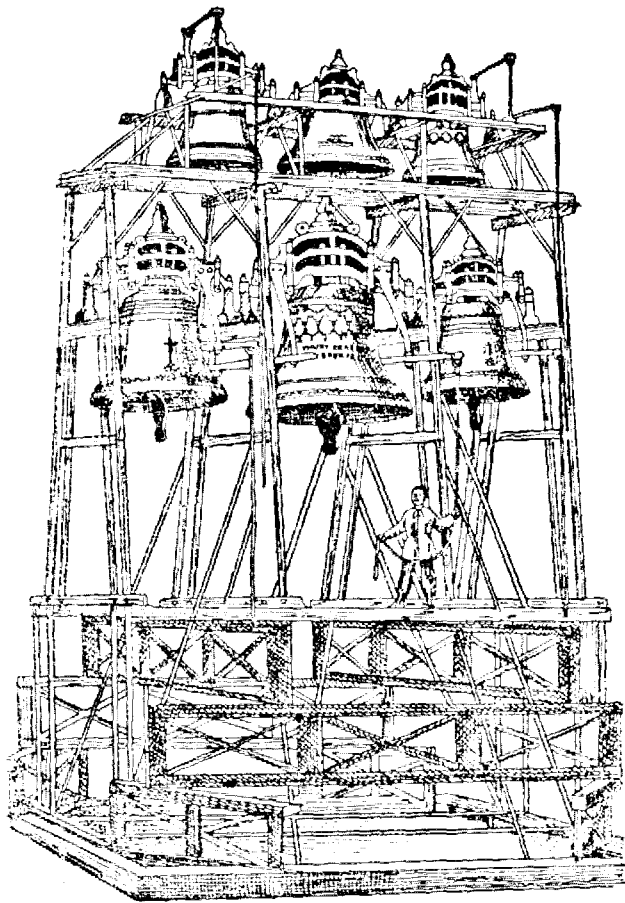
Telefon 25-37.

Pozdech József — următor — Thury Ferencz

Budapesta,
VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clo-
pote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

==== Catalog și preliminar de spese trimite franco. ====

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de
lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină,
de grădini și de vile,

precum și spre pregătirea aranjamentelor de prăvălii,
de birouri, de portale și ori-ce fel de lucrări pentru bi-
serici și alte edificii publice.

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și
garanți.

— Desemne și modele chimice se trimet la cerere. —

Proprietarul
unei mașini de călcat
cu o putere de 8 cai
pe sezonul trierării
caută trierare.

Detailuri la Berta Testvérek sau
Kossuth-utca nr. 46, Arad.

T. C. WINTDRHOFF, Düsseldorf

Fabrică cu brevet »Hannibal« de firez pentru
cercuri și rame (cadre),

HENRY EISELT, Töplitz-Schönau

Fabrică cu brevet »Graual« pentru condensarea
lespezilor de fer (metal) și »Magnesit«,

LATTERMANN-FABRICĂ

de cuptoare cu brevet, care se pot umplea cu
prav de firez,

GEBR. MÜNZ, Nürnberg

Fabrică de cretă și requizite de scris,

METZELER & COMP., Wien

Fabrică specială pentru gumi-elastic.

CARL FINGADO, Nürnberg și Karlsruhe

Firmă pentru exportul hemeiului, și

FORSTNER JOZSEF, Budapest

Fabrică cu brevetă »Ibis« pentru scubitoare de
prav igienice

Reprezentanții pentru UNGARIA-DE-SUD

Telefon
532.

Pollák és Szalay

Telefon
532.

cancelaria specială pentru industrie artificială
a reprezentanței

în Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.

Catalog se trimite gratis și deslușiri se dau fără taxă.

Agenti isteți se primesc cu rabat mare.

SCHIEBER EIDE

INTREPRINDERE PENTRU ASFALTARE ȘI BETONARE

ARAD, Piața Szabadság nr. 10.

EFEPTUESC: Pavagiu de granitto, terazzo, beton și asfalt, canalizari, acopereminte de beton,
țitoare de apă, strășine, zidiri de beton sigure contra focului cu pervazuri de fer, transfor-
marea locuințelor umede în locuințe sănătoase, lucrări de cement și beton.

Plăci de cement și mozaic, plăci de pavagiu și table de gips.

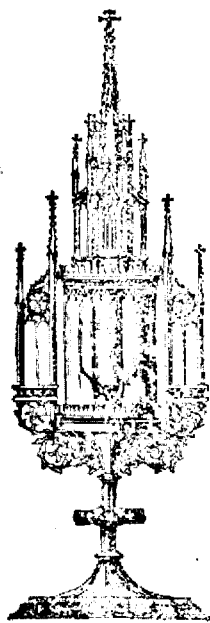
Vinderea de cement în măsură mai mare și mai mică.

Ioan Cotirlă și fiul

atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie
Oravița-Română.

Aranjament complet pentru
efectuarea de icono-
stase (tâmples), tronuri,
jețuri, strane, chivo-
turi, răpizi
și ori-ce alte lucrări de lem-
nărie în bisericile noastre de
rit oriental.

Schițare și efectuare
de planuri după co-
mande, mobile și tot
felul de
instrumente de școală,
bănci, table, catedre, ma-
șini de socotit etc.

Preturi moderate. — Garanția desăvârșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum.

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente,
zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua
morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile,
mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine,
requisițe ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz,
ovăs, viș (vinea), plante înmormântate: cânepă, in, hîmel,
nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul,
grâul, secăra, ovăzul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furăturilor prin spargere:
bani și tot ce aveți de preț!

Expositură în Toracul-mic.

Filială în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă
deponenților 4½%, după depuneri peste
20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% in-
terese netto. Darea de venit după capita-
lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-
tesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face
pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare
precum și amortizaționale în modul cel
mai culant.

Direcțiunea institutului.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul
public, precum și pre stimații noștri
clienți, că din cauza ridicării chiriei
prea mare de prăvălie

dela 1 August

suntem siliți a ne strămuta prăvălia no-
astră de acum din **Andrássy-tér 22**

în **Szabadság-tér nr. 14**

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul PORTER).

Având în vedere și mai departe a servi
onoratului public cu marfă bună și prețuri mo-
derate, rog totodată a lua la cunoștință strămu-
tarea prăvăliei și a ne da și mai departe spri-
jinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunariilor
Aradi Gzipészek Termelő Szövetkezete.

Provocare la subscriere!

**Pentru acțiuni de prioritate cu 5% dela trenul-motor de sub
promontorul Aradului.**

Comitetul executiv, ca antecesorul societății pe acțiuni a trenului motor de interes local de sub podgoria Aradului, a fost deja la timpul său convins, că trenul acesta de interes local va fi o întreprindere cu câștig. Comitetul executiv, pe baza experiențelor câștigate la întreprinderi mai mari, din precauțiune s'a îngrijit ca hârtiile de valoare a acestui tren-motor, a căror fructificare se poate considera ca sigură, să le poată câștiga și publicul nostru de aici. Pentru aceea, comitetul executiv, în contractul legat cu firma **Henning, Hartwich și Soții**, a pus condiția, ca firma să fie îndatorată a ceda din acțiunile de prioritate pe sama publicului atâtea exemplare câte acesta va voi se cumpere. Comitetul-executiv s'a gândit mai ales la acționarii fundamentali pentru cari poseserea acțiunilor de prioritate vor avea îndoită înșămănată. Comitetul executiv și-a stranscris drepturile referitoare la aceasta pe direcțiunea trenului-motor de interes local de sub podgoria Aradului; ai cărei membrii mai toți au fost la timpul său și membrii în comitetul executiv.

Direcțiunea trenului-motor a societății pe acțiuni, în privința aceasta a ajuns la conțelegere cu firma **Henning, Hartwich și Soții**, ca deo camdată să esmită pentru subscriere pe seama publicului de aici 5000 bucăți acțiuni de prioritate învaloare de 100 Cor. bucata cu percente de 5% la sută.

Observăm ca acțiunile de prioritate după statute au favor de 5% dividendă față cu acțiunile fundamentale. Mai departe trebuie se atragem atențiunea publicului și la aceea, că capitalul fundamental al acestui tren — care are lungime de 60 Klm. — relativ la capitalul altui tren de asemenea mărime, în proporțiune e sumă mică. La aceasta mai contribuie și împrejurarea, că și ante-condițiunile papirelor acestuia de valoare abstragând dela capitalul fundamental mai mic — sunt cu mult mai avantajoase, ceea ce de altfel e destul de cunoscută și înainte părților interesate. Ca subscrierea să se poată face mai ușor de către onoratul public, direcțiunea a făcut învoială cu băncile subsemnate, ca și la acelea să se poată subscrie acțiuni.

Condițiunile de subscriere sunt următoarele:

1. Prețul unei acțiuni de prioritate cu 5% e 100 Cor.
 2. Din suma prețului acțiunilor subscribe 20% se plătește îndată, 25% până la 15 Sept., 25% până la 30 Sept., și ultima rată 25% până la 31 Oct. 1906. De sine înțelegându-se că iscăliitorului îi stă în dragă voie a plăti și rate mai mari sau și întreaga sumă de odată.
 3. Iscăliiturile la firmele de jos trebuie să se facă până în 15 Septemvrie 1906.
 4. Pentru acționari fundamentali să susțină dreptul de obțiune.
 5. Firmele de jos au drept a estrada acțiunile de prioritate supra iscălite, în proporțiunea sumei principale ce a rezultat la iscăliere.
- Timpul deschiderii linii trenului-motor de sub podgorie se poate pune pe 1ma Septemvrie 1906.
Anul prim de ghestiune (care aduce percente) se socotește dela ziua deschiderii până la 31 Decemvrie 1907.

Arad, 18 Iuliu 1906.

Az Aradi Első Takarékpénztár.

Az Aradmegyei Takarékpénztár.

Az Aradi Ipar- és Népbank.

„Victoria“ institut de credit și economii.

Az „Aradhegyaljai“ h. é. mótoro-svasut részvénytársaság.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie
cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifie

e alifia renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifie e cel mai bun medicament contra piștruiilor de pe față și
mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. eși nestrictăcios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpata la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁCZ MILETA, Ó-Verbász.
Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Bácska)
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12

La trimiterea înalte a prețului pentru comandă de peste șese coroane,
cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de poștă.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

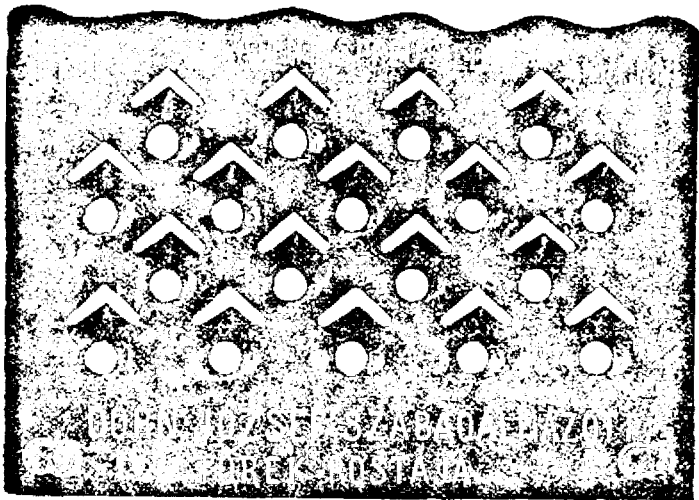
Ciururile brevetate ale lui Dorn József

să potrivească la tot felul de mașini de treerat, pentru scuturat
palele la mașina curățitoare de jos etc.

Fiecare economie a dușmanului său propriu, dacă nu folosește
ciururile brevetate ale lui Dorn, la mașinile de treerat, care-i
rămâne în cinste după 3 zile de imblătit.

Cu totul sunt în circulație cam 6000 de ciururi.

La imblătitul din anul trecut a eruat contele Wenheim pe
moșia sa delu Csorvás de la 500 de clăi de bucată 247 de klg.
de grăunțe față de ciururile de lemn, ceea-ce dovedește și
„Societatea economică“ („Gazdasági egylet“) din comitatul Bihar.

Furnizez pentru fabricanții din țară și străinătate.
Iau răspunderea pentru ciururile mele de bucate. Recomand
încălzițoarele mele cele nouă, cari să potrivească la ori-ce mașină
(sparkert) cu cari să crușă 50% de material de ars, care dă
căldură plăcută și trainică.

Cu prospecte și explicații mai detaliate servește
DORN JÓZSEF, atelier de mașini Békés-Csaba.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

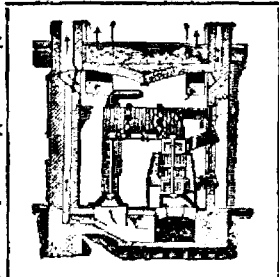
KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer
a castelelor, caselor de familie, biserici,
teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Planuri pentru aran-
jamente de încălzire
cu aer se fac gratuit.

Catalog despre dife-
rite cuptoare la do-
rință trimit gratuit.

În interesul celor răniți!

Răniții lucră în interesul lor dacă cele trebuincioasă pentru
bandaje le comandă din PÉCS, căci un bandaj pe o parte
costă numai 4 coroane, iar cel întreg 8 coroane, cel dublu în
preț dublu Legături menstoneale pentru femei, bucata 5 co-
roane, flanel pentru foale dela 7-10 coroane.

La comandarea bandajelor se cere grosimea trupului,
mai departe să se spună că în ce loc e rana, în stânga, dreapta
sau de ambele părți, să se spună apoi de ce mărime e.

Se trimite cu rambursă, — în caz de nefolosire se poate
schimba.

Cumpărători cunoscuți să ceară prețuri separate.

Cu deosebită stimă

Benczenleiter Gyula, bandajist

PÉCS, strada Ferenciek nr. 14.

INTELEXIA T
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

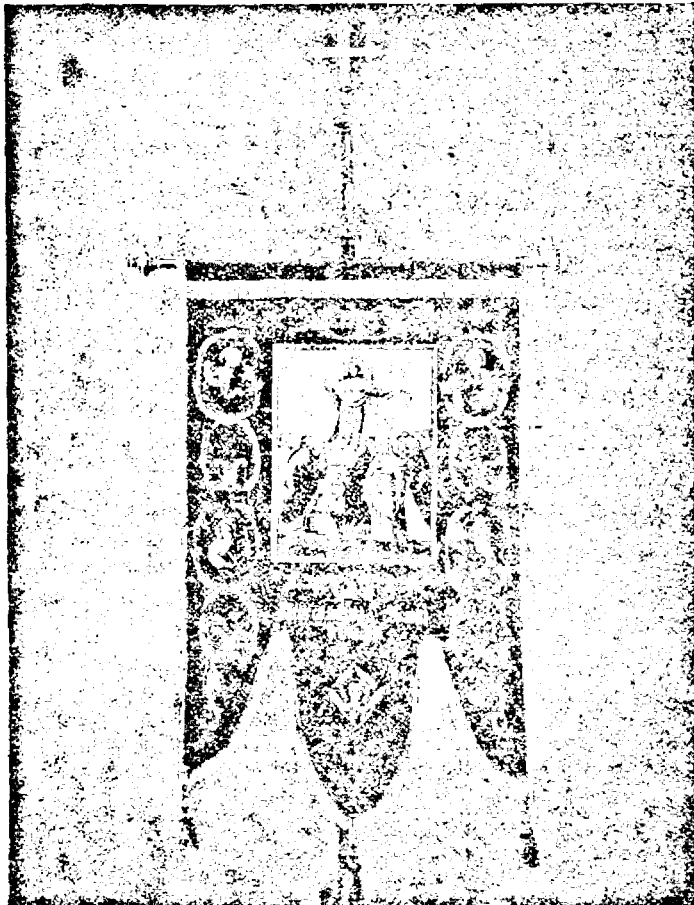
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copedi din-
Cenad, life
rantul Excel.
Sale episcop.
Dessowffy
din Cenad

TIMIȘOARA-
CETATE

În teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a prețoim
cât și a acelora, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societăți de
înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adju-
stărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat
ilustrat.

ÎN ATENȚIUNEA CINULUI PREOTEȘC!

Am onoare a recomanda unicul meu

croitorie pentru de haine preotești

precum: reverenzi, cimade, paltoane, camilafă și capișon.
În magazinul m-u țin numai stofă de calitate primă. Pun mare
pond pe forma esterioreă ca să câștig plăcerea onoratei preoțimi,
care mă va onora cu comanda.

Varga János succesor MUTS JANOS

croitor de reverenzi și vestimente preotești

în B u d a p e s t a, IV., Váci-utca nr. 70.

Prima întreprindere de fabricare de sticlă în Seghedin

Diploma de aur la expoziția din H.-M.-Vásárhely, ținută în anul 1904

TELEFON Nr. 438

Medalie de argint la expoziția generală din H.-M.-Vásárhely ținută în anul 1904

SINGER ARMINPRĂVĂLIE: Tisza Lajos-körút 48 • **SZEGED** • DEPOSIT: Strada Jókai nr. 3**Magazin de sticle în table. • Magazin de oglinzi în table. Fabrică de sticlă și oglinzi aranjată în electricitate.**

Diferite forme de firme pentru medici și avocați.

Sticlărie de lux pentru ferestri de salon și biserici în execuție artistică.

Decorație de mobile în stilul cel mai nou și în toate culorile.

Facerea de galantare la edificii și prăvălie.

Primesc spre tocire vechi oglinzi. Primesc lustruire de sticle și ori ce lucru din branșa mea.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălnitelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul deja după o zi întrece pe cel al naphthalinului.

Jumătate klgr. 50 fileri.
Un klgr. , 1 cor.

Se poate căpăta

in Arad și jur

numai la drugheria și parfumeria

Vojtek és Weisz**ARAD****Unelte de automat pentru trier****Mașini de sămănat • Mașini de greblat****Mașini pentru săparea și clasarea cartofilor**

și tot felul de mașini ce se întrebunțază la economie, cu construcții tari și execuție solidă, liferează:

Drössler Károlyfabrică de mașini și turnătorie de aramă
.. .. și fer patentată ces, crăiască

Deposit: POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

Berger Gyula— farmacia „la Sta Elisabeta” —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermatic »Sf. Elisabeta» cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pișturilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fileri.**Pudră »Sf. Elisabeta» (roza)** articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fileri.**Apa de dinți »Sf. Elisabeta»** recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, și stează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.**Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta»** Articol foarte inbit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.**Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta»** Leac cu efect sigur contra reumei, răceleii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ca și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.**Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta»** Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.**Alifie pentru păr.** Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.**Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta»** contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 80 fileri.**Eter pentru bățături.** Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bătuire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fileri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

E și în interesul D-Ţale!

Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei**HEGEDÜS ÁRMIN**

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă pentru haine** mtrul **33 cr.****Ombree** stofă pentru blous elegant și fin, regele sezonului mtrul **65 cr.****Ce nime n'are, o plapoma brilliantină** pentru două persoane, pân'acum 4 fl., acum **2-95 cr.****Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns pentru întreag comitatul Aradului.**

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ARMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Amun!

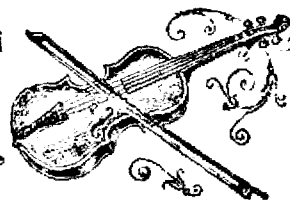
Remediul cel mai bun în contra răcelei, tusei și a gaturaiului este **Ceaiul pentru piept** de Száskabánya! — Să poate afla la farmacistul: **Dr. Béla Odor**, din Száskabánya (com. Krassó-Szőreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fil.

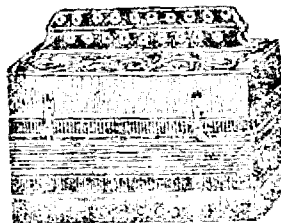
Cel mai bogat magazin pe câmpie pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN JÁNOS

pregător de instrumente muzicale
SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă prețurile cele mai moderate cele mai bune violine, celo, gurdune, braci (violina secund) și strune și mai departe clarinete, harmonice.

Reparări se efectuează artistic și în modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate în limba maghiară și germană.

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scâlzi și scaune pentru măcelărie, întărirea pereților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

Primul institut sudungar de auritură artistică a lui ►►►► **E. I. SPANG**, auritor bisericesc, (casa proprie) Str. Gărei No. 10. TIMIȘOARA (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur București, și cu altele medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni, amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri, plafonturi, decorații de părete, etc. ◀◀◀◀

Nou! Prăvălie de geamantane, Nou! pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților me cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform recerintelor moderne

în Arad, strada Salacz nr. 1.

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cal de rând și cal de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ofțerească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

►►►► Probați să vă convingeți! ◀◀◀◀

Ori ce renovare ce se ține de aceasta bransă se efectuează imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál**, Arad, str. Salacz nr. 1.

Mare atelier de reparație

Numărul telefonului 440

IN ATENȚIUNEA BICICLIȘTILOR!

B I C I C L E T E

pe lângă foarte avantajoase depurizări în rate

Fabricațiuni renumite „Puch“, „Meteor“ și „Monarch“.

Magazinul de biciclete,
mașini de cusut sonerie,
institut de telefoane și
parafulgere a lui

Koch Dániel

Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.
Magazin de lămpi și tot
felul de trebuințioase la
biciclete.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și jur precum și onor. mei clienți, că am cumpărat

prăvălia de ghete a lui GORZÓ și soții

care există de 15 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utcza 2 sz.

Fabrică de mobile de fier și de aramă în Arad.

Am onoare de-a anunța pe domnii proprietari de vile și de grădini acum la începutul sezonului de primăvară că am un bogat asortiment de

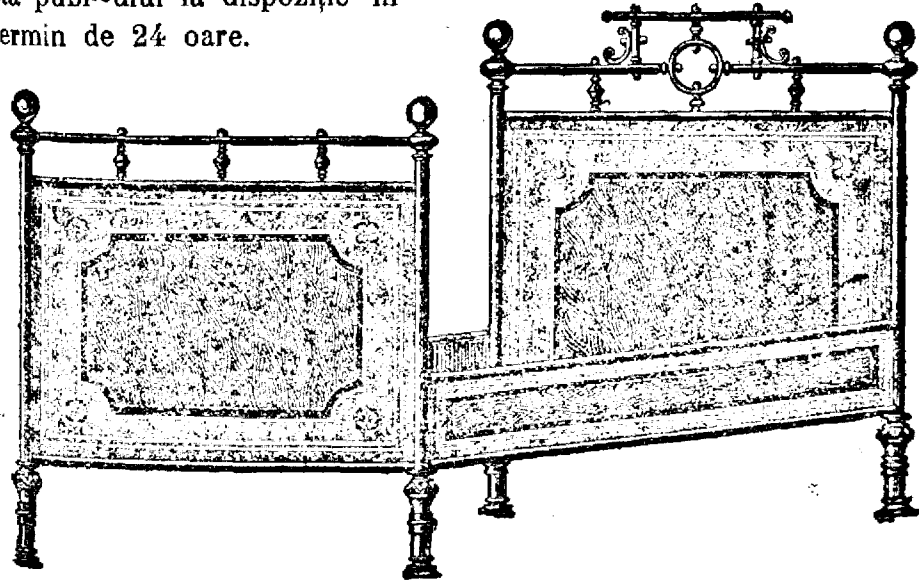
chioscari de grădini, scune, bănci și umbrare

în execuție excelentă și plină de gust, cari țin ani de zile și să efectuiască în orice mărime și formă.

Instalări complete de cafenele și oteluri fabricatul propriu.

Mobile de fier și aramă și somiere pentru particulari în execuție admirabilă.

Trimit devizuri după dorință în scris sau șeful fabricii mele va sta publicului la dispoziție în termen de 24 oare.

Comande primește:

Fleischer Testvérek

FABRICA: Aulich Lajos-u. 14.

DEPOSITUL: Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes.)

Sirupul carpatian

pentru pept

al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

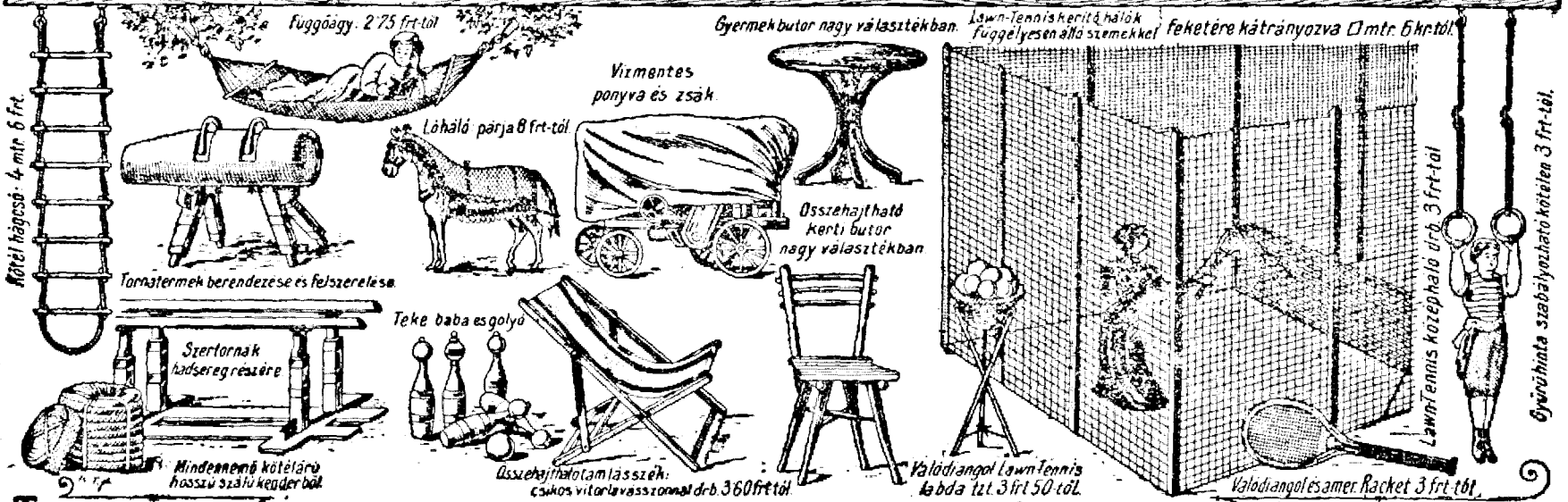
Preșătește din fier bine bătut: grilage la fluviu, trepte, balcoane, și pentru bănci.

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK ÉS KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

TELEFON: 15-56. (Arjegyzék kiváttatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak.) ALAPITTATOTT: 1878.

Seffer Antal are tot felul de instrumente de sport și magazină de ștreanguri

Budapest, VI., str. Károly, bolta Nr. 12. (Közp. Városház épülete)

- Se află în magazină:**
- Scară de ștreang, 4 mtr. lung, 6 fl.
 - Pat-leagăn, cu preț del 2.75 fl. în sus.
 - Tot felul de instrumente pentru gimnastică de școală și pentru militari.
 - Palamare lungi din fuior de cânepă.
 - Mreja de acoperit caii.
 - Popice și bile de joc la popicarie.
 - Ponevi și saci prin cari nu intră apă.
 - Scaune de lux cu pânză dela 3.60 fl. în sus.
 - Mobile de grădină, cari se pot împătura.
 - Mince engleze pentru jocul »Tennis«, 12 bucăți dela 3.50 fl. în sus.
 - Rackete veritabile engleze și americane dela 3 fl. în sus.
 - Mreji pentru încunjurarea jocului »Tennis« cu cătran negru □ metru dela 6 cruceri în sus.
 - Mreja mijlocie bucata dela 3 fl. în sus.
 - Uțuțuri dela 3 fl. în sus.
- Nr. telefonului 15-56. Prospecte de prețuri la dorință trimite gratis — franco. — Comandele din provincie se efeptuesc prompt. Fondată la 1878.

Prăvălie de perii, articole de toaletă și parfumerie.

Perii de haine, de păr, de dinți, de unghii, ect. de toate soiurile. Lustruitoare de odăi, măturii de perii și tot felul de articole de perii de casă și pentru gospodărie. Bureți, articole de piele de cerb pentru curățat. Coșuri de poame, de flori și de voiagiu, în mari assortimente, etc.

Hegedüs Gyula

Prăvălie de perii, parfumerie, articole de toalete și frizerie, ARAD, — ANDRÁSSY-tér 15.

Diferite soiuri de parfumerii veritabile franceze, pudre, creme pentru față, articole de curățatul unghiilor (Garnituri manicure), ape de dinți, prafuri de dinți, săpunuri de spălat, ace de păr-pieptene veritabile de broaște țestoase și de os de elefant, corn și cauciuc, articole de piele și geamantane mici de mână, fine, pentru dame. Articole de oțel de Sollingen sau oțel englezesc.

Mare assortiment (magazin) de tot felul de articole de frizat.

Covoare de cocus, ștergătoare de picioare de cocus și covoare de baie.

Articole de tot soiul veritabile franceze și tot felul de articole de gumă, apoi bandage, etc. etc.

Fiecare damă

știe că BORAXUL este de ani îndelungați cel mai perfect leac pentru îngrijirea feței și a mânilor. Pe baza acestor fapte și încercări adevărate mi-a succés să fac din BORAX

Crema borax și Sapunul borax

ce întrece ori ce cremă apă, unsoare și săpun făcută spre acest scop. — Afară de aceasta despre efectul bun al acestui leac minunat în scurt timp au primit mii și mii de epistoale de mulțumită și recunoștința. După folosirea unui borcan trece ori ce pată de pe față și dă o față curată.

Prețul unui borcan de CREMA BORAX ungu-rească de toaletă 80 fleri.

Prețul unui bucată de SAPUN BORAX ungu-rese 80 fleri.

BORAX UNGURESC pentru toaletă se capătă cutia cu 15, 30 și 75 fleri.

Pregătorul Mondlicht Bernát farmacist cu diplomă.

Magazin principal „RÁKÓCZY DROGERIA“ BUDAPEST, József-körut 32/a.

Sănătatea obștească.

(R.) Dintre statele europene culte, Ungaria stă mai rușinos cu sănătatea publică. Pentru că nicăiri nu se poartă mai puțină grijă în ce privește sănătatea cetățenilor. Mai bine de jumătate dintre cei morți nu au văzut doctori în viața lor. Stăm rău în deosebi noi, Români. O mare parte dintre Români trăiesc adică în sate mici, unde nu sunt de fel doctori. Și lipsesc doctorii adesea și în multe locuri nu numai din sat, dar chiar cercul întreg (câte 10—15 sate) e lipsit de îngrijire medicală. În comitatul nostru, care nu e dintre cele mai sărace, lipsesc, în părțile locuite de Români, vre-o zece doctori. Chiar unde sunt, au cerc de activitate așa de larg, că numai cu mare greutate își pot îndeplini misiunea. Se mai adaugă și o altă mizerie: cei mai mulți medici sunt Oveii cari nu știu românește. Astfel pe d'oparte poporul nu are încredere în ei, pe de altă parte nici doctorii nu se pot înțelege cu ei. Foarte mulți nu sunt apoi stabili, ci stau în satele române numai până ce pot ajunge la orașe ori în comune mari ungurești. Nu-și dau deci osteneală nici să învețe românește nici să pătrundă în spiritul poporului și să caute astfel a-l povățui cum să-și grijască sănătatea.

Iată de ce boalele lipicioase și seceră adesea sate de-arândul, fără ca să se ivească doctorul și să fie astfel cine să pună stavilă nenorocirilor.

În asemeni împrejurări, de sine se înțelege, preoților și învățătorilor români și tuturor cărturarilor cari trăiesc la sate, le incumbă o datorie mare: să fie păzitori ai sănătății poporului! Să țină prelegeri, dând sfaturi bune poporului, în deosebi mameilor, căci cea mai mare nenorocire națională a noastră este marea mortalitate a copiilor (mai ales dela un an în jos). Și aceasta din pricina neîngrijirii. Nu li-se dă copiilor hrană destulă și bună, ori li-se dă hrană rea (poame necoapte de pildă); când e în vre-o familie boală molipsitoare, mamele nu-și păzesc copii, ci se duc, cu copiii în brațe, să vadă ce face copilul bolnav al vecinei, așa că în câteva zile nu-i casă în care să nu fie copil bolnav și-i o adevărată minune că totuși nu între Români e mortalitatea mai mare, ci în privința asta Ungurii și Slovaci stau mai rău de cât noi.

Nu mai puțin le incumbă societăților culturale ale noastre, în primul rând Asociațiunii, datoria ca prin cărticele scrise de doctori isteți să lumineze poporul și să-l învețe cum să-și grijască sănătatea.

Cărticica »Combaterea Malariei« de dr. Ioan Popp, medic-colonel (Brașov) pe care am primit-o zilele acestea și am citit-o cu luare aminte, este în privința asta de mare folos. Întâi pentru că e vorba într'ânsa de o boală care bântue grozav printre Români, a doua pentru că la noi nu există un studiu de asemenea natură și astfel cetirea acestei broșuri e de folos pentru toți.

Se înțelege, ca medic militar, dr. I. Popp, tratează chestia mai ales din punct de vedere militar. Ne spune, de pildă, că la 1872 fiecare al treilea soldat suferea de această boală, care seceră numeroase jertfe.

La 1885 erau 50 la mie iar de aci încolo, în urma măsurilor luate, începe să scadă tot mai tare așa că la 1899 ajunge la 20 la mie. »Cât de înspăimântător este a află — scrie dl Popp — că în timpul deceniului

1870—1879 numărul îmbolnăvirilor anuale nici odată n'a fost mai mic de 40.000 și că s'a urcat chiar până peste 90.000.« Și mai la vale: »Trebuie să admitem cu probabilitate, că în perioada aceasta dela 1870—1899 s'au ivit în armată aproape un milion de îmbolnăviri (armata r. italiană a avut în perioada 1877—1897, după cum arată Celli, 322.678 cazuri de malarie) . . . « În campania ruso-româno-turcă dela 1877—78, în armata rusească dela Dunăre, cu un număr de 592.000 soldați, s'au ivit 320.062 cazuri de malarie cu 1782 decese . . . Încă și mai triste au fost rapoartele în armata de Caucaz în care la numărul efectiv de 246.000 soldați, s'au ivit 1292 decese . . . În expedițiile Englezilor în Olanda la 1804, Anglia trimise 36.480 soldați de inzula Walcheren. Peste 50 zile numărul bolnavilor se urcă la 10.000, din cari zilnic muriau 25—28. În cele din urmă s'au îmbolnăvit 36.000 oameni, adică aproape întreagă armata«.

Dacă în așa chip muriau feciorii din armată, cei mai voinici fii ai națiunii și de sănătatea cărora se poartă mare grijă, își poate ori și cine închipui câte vieți a nimicit și nimicește malarie între țărani, mai ales printre copii. Dacă ne ducem vara prin satele de pe câmpie ori pe unde sunt mlaștini, aproape nu vom găsi casă în care să nu fie câte-un copil doi bolnavi »de friguri« cum zice nația, friguri cari nu te scutură rău, dar' te roade încet și sigur te nimicește.

Noroc că acum boala aceasta este bine studiată, leacul e găsit și bun, așa că dacă mergem la doctori, destul de vreme, aproape toți bolnavii pot fi scăpați.

Cărticica dlui dr. Popp dă folositoare povețe cum să ne grijim casele și trupul ca să combatem malarie și în lipsa doctorului. De aceea înspre binele sănătății neamului românesc, cărturarii nostri să citească scrișele dlui dr. Popp și să urmeze povețele sale înțelepte.

Din Sebeșul Săsesc a bătut pe la porțile ministrului de culte și instrucțiune publică o deputațiune, cerând să se înființeze acolo școală civilă de stat pentru fete. O atare școală ar avea misiune culturală în un centru, unde se află numai gimnaziu săsesc. Deputația a mai spus, că e în interesul ideii de stat înființarea unei atare școli, căci — vezi Doamne! o mână de Unguri și Sași, buni patrioți, trebuie să lupte cu înverșunare contra cutropirei valahe, ce-i amenință.

Amintim, că din deputațiune n'a făcut parte nici un Sas.

Pe ce bază s'a cerut în numele lor deci înființarea școlii?

Mandat lui Barabás. În urma trântelei rușinoase dela Pesta, Barabás a rămas fără mandat. Mai sunt însă încă trei cercuri fără mandat: cercul Nagykorös, Cluj și Murăș-Oșorhei. Iși va încerca norocul în toate trei.

Cor unguresc la expoziția din București. Ziarul »Előre« din Cluj este informată, că reuniunea ungurească de cântări de acolo încă va lua parte la expoziția din București. Vor cânta cântări ungurești, dar voind să placă cât mai tare Românilor, se trudesă să învețe și imnul regal al României și alte cântări românești.

Alexandru Vaida-Voevod.

Admirația noastră, pentru activitatea parlamentară a dlui Alexandru Vaida Voevod!

Cu o consecvență ce nu cunoaște nici o rezervă își apără drepturile neamului său și mărețul principiu al egalei îndreptățiri, de câte ori o cere trebuința. Zi de zi își face datoria. Azistă la fiecare ședință — și pe căldurile aceste tropicale — și în tot chipul dă dovezi, că privește cauza de serioasă și sfântă. Săgețile veninoase îndreptate împotriva noastră le nimicește rând pe rând cu cea mai mare istețime și ușurătate. Este totdeauna gata a lua cuvântul și întreruperile nu-l pot deconcerta. Dimpotrivă, are la moment răspunsul potrivit la fiecare întrerupere. Argumentele sale sunt zdrobitoare pentru adversar. Tae în carne vie.

Pășirea sa este totdeauna bărbătească și serioasă și nu odată ministrii se văd constrânși a se apăra împotriva puternicilor sale argumente. Este într'adevăr un escelent debater. Discursurile sale tradează cunoștințe politice temeinice și mai presus de toate înțelegere și simț fin pentru situațiile politice. Curajos, ca și omul conștient de dreptatea cauzei ce apără, el spune verde adevărul. Nu voim noi cu nimic a detrage din vredniciile colegilor săi, dar până ce aceștia sunt mai cumpătați, dânsul nu are nici o considerație. Țintește drept în față calumnia și o spulberă. Astfel, a protestat într'un mod foarte energic împotriva reacționarului Bánffy, pe care guvernul îl dirigă împotriva-ne, pentru că el nu poate vorbi așa cum simte și procedă — natural din tactică.

Discursurile dlui Vaida Voevod sunt pe gustul și dorința inimei noastre. Ele înalță și încălzesc pe cetitor și deșteaptă speranțele într'un viitor mai bun. Noi avem mare nevoie de un astfel de bărbat în parlament.

De altfel într'adevăr e un escelent opozant și o distinsă figură parlamentară. Datoria sa de control și-o execută cu stricteță și riposturile sale sunt dușuri reci pentru șoviniști. Nu credem să fie Român, care să nu fie mândru de activitatea dlui Vaida Voevod. Pentru că dânsul simte verde românește și ce simte și spune. Va trebui firește mult până ce-i va obicinui pe patrioți cu adevărul care-i ustură.

Dar, mai curând ori mai târziu va birui — pentru că trebuie să biruiască — adevărul asupra minciunii și ticăloșiei.

Credem, că discursurile dl Vaida Voevod vor ezercita o influență foarte binefăcătoare asupra deșteptării conștiinții naționale și cutezăm a afirma că dl Vaida, progresând în direcția începută, va deveni unul dintre cei mai ideali reprezentanți ai poporului român, pe care poporul îl va încungiura cu multă dragoste.

Va trebui însă ca alătura cu activitatea parlamentară a deputaților nostri să fie pas și dezvoltarea presei noastre. Eată de ce, incumbă acum îndoit datorinței fiecărui Român să sprijinească presa românească, să se silească să o răspândească și să o ajute ca la rândul ei și ea să fie în stare ași împlini greaua și marea sa datorie. E nevoie ca discursurile ce se rostesc în parlament să ajungă a fi cetite în între-gime în cele mai largi părți ale poporului căci numai așa le vom putea lua folosul. Activitatea din parlament a deputaților nostri trebuie exploatată pe calea presei ca po-

porul să fie bine informat și să cunoască lupta deputaților.

Eată cea mai urgentă datorie a fruntașilor și a tuturor Românilor de bine: *ridicarea presei românești ca ea să-și poată împlini marea-i misiune.*

Retragerea arhiducelui Otto din armată.

Foia oficială a armatei publică un preainalt autograf de dispensare din armată a arhiducelui Otto, general de cavalerie.

Drept cauză a dispensării se dă boala arhiducelui, care suferă de o vreme îndelungată, o altă versiune însă reduce cauza la intrigi de ale curții.

Afacerea Jekelfalussy. În scandaloasa afacere a ministrului de honvezi cu servitorul său, în sfârșit a aflat de bine și onorabilul ministru să se declare:

Jekelfalussy recunoaște că a dat ordin de deținere împotriva fostului său servitor, vrea însă să dovedească că procedura i-a fost legală, pentru că — zice ministrul — fostul servitor a fugit din serviciu, lăsându-i daune.

Declarațiunea în loc de a mulțumi pe cineva este de natură să provoace și mai mult opinia publică împotriva arogantului ministru.

Ministru de finanțe. Foile din Austria aduc știrea, că cu ocaziunea audienței ministrilor la Ischl, M. Sa va numi ministru de finanțe pe Popovici Sándor, fost secretar de stat. Numirea va fi publicată cât mai curând în foia oficială.

Ordin secret al ministrului de război. În zilele acestea ministrul de război a adresat un ordin secret către toate comandațiile militare din monarhie, în care — cu provocare la regulamentele în vigoare — cu cea mai mare strictețe oprește pe toți ofițerii armatei a lua parte activă în viața societăților de natură politică, îi oprește apoi sub grea pedeapsă, de a colabora la ziarele politice, ori a scrie articoli de natură politică în orice revistă.

Avem informațiuni sigure despre aceea, că ordinul susamintit a fost lansat cu deosebire din motivul, că mai mulți ofițeri, maghiari de origine, în timpul din urmă au început a scrie prin diferite ziare articoli, în cari îmbătați de șovinismul maghiar, se încercau a justifica și din punct de vedere militar pretenziunile șovinistilor maghiari. Faptul acesta a ajuns chiar și la cunoștința Majestății Sale, care a dispus cea mai vigoasă procedură în această afacere față de ofițerii turbulenți.

Puterea noastră expansivă.

Pe baza absolut numai a datelor oficiale, am arătat în cartea mea *«România din statul ungar»*, că dintre toate neamurile din patrie singuri noi Români am încheiat bilanțul acestor din urmă 40 ani cu — câștig.

Chestia asta a ajuns și în discuția Dietei, acum de curând, când — cu drept cuvânt — dr. Alexandru Vaida a arătat acest fapt ca probă netăgăduită a superiorității noastre de rasă.

De altfel și la expoziția din București este o chartă care arată acest lucru.

Se înțelege: nici deputaților maghiari nici presei șoviniste nu le plac adevărurile

crude. În Dietă deputatul Tutsek iar în pressă *«Budapesti Hirlap»* caută să tăgăduiască adevărul.

Astfel, în numărul dela 22 Iulie organul imperialismului maghiar caută să restorane atât însemnările statistice (dela 1840) ale generalului Lenk, cât și cele cuprinse în cartea lui Balogh. *Tăgăduiește*, — iată noua formulă de dovedire în chestia de statistică a fruntașului ziar maghiar.

Nu cred că Balogh, care a lucrat zece ani la cartea sa, utilizând tot informațiuni oficiale, să creadă necesar a răspunde unor publiciști cari în felul acesta maltratează știința.

Mai scrie însă *«Budapesti Hirlap»*:

«E încă interesant de însemnat, că pe când Russu Șirianu, redactorul *«Tribunei»* din Arad, în cartea sa intitulată *«România din statul ungar»* a făcut și el amintire despre cele 300 de comune maghiare cucerite și acest lucru ziarele naționaliste l-au vestit toate cu bucurie, scriitorul acestor șire a provocat ziarele ca, pentru mai pozitivă dovadă să înșire cu numele acele 300 comune cucerite, ca astfel cititorii să se convingă despre afirmarea lor. *Această înșirare nu s'a făcut însă.* Cauza e ușor de ghicit. Dacă această înșirare s'ar fi făcut, tocmai din partea cititorilor ar fi venit cu sutele scrisorile de lămurire, arătându-se că după știrea bătrânilor din sat și a matriculelor dela biserici cutare și cutare comună «cucerită» și înainte cu o sută de ani a fost valahă și astfel cucerirea d'acum e numai pe — hârtie!»

Așa numai în pressa maghiară se poate scrie.

În cartea mea este arătat, comitat de comitat, cât am pierdut și cât am câștigat. Sunt înșirate anume cele 269 comune cucerite. Dacă statisticianul dela *«Budapesti Hirlap»* ar fi frunzărit măcar prin cartea mea, nu s'ar mai face de ris imputându-ne că n'am arătat cu numele comunele cucerite de Români.

Pentru interesul cauzei însă — o cauză pierdută — ziarele maghiare își permit orice: să batjocurească și să tragă la îndoială chiar și statistica maghiară, știința lor cea mai nouă. E ușor să faci astfel: publicul maghiar nu mai controlează! Nici chiar procurorii însărcinați să ne facă procesele de pressă, nu cunosc cartea lui Balogh. De Lenk nici pomeneală!

Unui astfel de public i-se poate scrie orice moși pe groși.

Russu Șirianu.

Colonizările...Grănițerii.

— Discurs rostit în ședința Dietei din 21 Iulie de deputatul Coriolan Bredicianu. —

În ședința 34-a ținută Sâmbătă în 21 Iulie al portofoliul ministrului de agricultură după ce ministrul de rezort Darányi a expus observările sale la antevorbitori și a asigurat dieta, că numai principiile egalității și echității îl vor conduce în agențele sale și în îngrijirea sa pentru milioanele de cetățeni agricultori, la titlul «coloniilor» baronul Bánffy Dezső a cerut ca numai Maghiarilor să li-se dea pământ. I-a reflectat deputatul Iuliu Maniu foarte nimerit și apoi a vorbit deputatul Coriolan Bredicianu următoarele:

On. dietă! (S'auzim!) Adevăratul scop al vorbirei mele ar fi fost acela, ca să adresez o cerere domnului ministru de agricultură. La aceasta mă încuragează mai ales discursul lui de astăzi, care

din punct de vedere general la tot cazul a deșteptat în mine simțirea că și pe terenul colonizării stăm în fața unei nouă ere. Dar' nu numai opinia spusa în dietă e hotărâtoare. Și eu sunt fiul aceluși comitat, unde se întâmplă foarte multe colonizări și anume astfel, precum a zis deputatul antevorbitor, adevărată și ca un singur Român de acolo să fi căpătat o palmă de loc. Pofteste și cercetează stările de acolo; pofteste și ia în considerare împrejurările cum s'au dezvoltat. Mă provoc la colonii maghiari, a căror liniște și fericire în mijlocul poporului român e absolut deplină, și mă provoc chiar la acei coloni maghiari, cari mărturisesc cu totul altă politică socială și economică, decât majoritatea de aici și decât guvernul de mai nainte. Acei coloniști maghiari încă au compătimit ținutul nostru și au zis — și aceasta servește spre onoarea aceluși popor de țărani simpli și aceluși mod de gândire țărănesc — că ei compătinesc pe Români; că pământul pe care l'au cultivat și l'au folosit Români din comune românești și au prăsit acolo vitele lor, l'au luat acum dela Români și au înființat colonii. Urmarea a fost — ceace pot arăta cu date statistice — că în acest ținut nu numai vitele s'au împușinat, ci și oamenii cu 20—30 procente. Aceasta e o politică, care nimicește și comunele existente acolo de sute de ani numai ca să înființeze comune problematice mai noi.

Cred că stau aproape de părerea deputaților din singuraticile partide, când declar că și noi suntem adicții direcției naționale și o pretindem aceasta și noi, dar' așa, ca această națiune să fie și atunci nedespărțită și unitară, când e vorba de împărțirea de binefacerile statului. (Mișcare). De ce spargeți d-voastră chiar atunci nedespărțirea? De ce faceți atunci deosebire între Maghiar și Român? Să fim unitari!

O voce (din stânga): Să flămânzim deopotrivă! (Mișcare).

Iuliu Markos: Nu trebuie să serviți tendințe contrare statului! (Mare gălăgie).

Prezidentul: Rog liniște, dlor deputați!

Coriolan Bredicianu: Că noi nu servim tendințe contrare statului, aceasta cu Maghiarii voiu dovedi-o. (Mare gălăgie și mișcare).

Prezidentul: Rog pe dnii deputați, fiți buni și rămâneți în liniște, altfel voiu chema pe nume pe intrerupători. (Gălăgie. S'auzim! S'auzim!)

Coriolan Bredicianu: Aceste sunt imputări goale, fraze goale. (Gălăgie). Și eri și altădată am văzut deja în această casă, că d-voastră și la patriotizm și la simpla amintire din partea noastră a cuvântului «patrie» voii privilegiu deosebit pentru d-voastră (Gălăgie). Așa, on. Casă, nu va fi nici unitară, nici despărțită națiunea ungară. (Mișcare). Poporul, domnilor, nu așa simțeste. (Mare gălăgie).

Coloniștii maghiari, precum am amintit, au compătimit poporul nostru, că a scăzut chiar pe teritoriu unde și-a validat până acum singurul său capital: puterea sa de lucru. În legătură cu aceasta cutez a adresa dlui ministru de agricultură cererea mea, care formează adevăratul obiect al vorbirei mele. (S'auzim! S'auzim!)

În partea de meazăzi a țării, în ținutul grănițerii nu există domn de pământ, pentru că acolo au fost grănițerii. (Contraziceri). De multe ori am observat deja aici în dietă, că prima și cea mai de frunte cauză, că nu ne înțelegem unii pe alții e aceea că nu ne cunoaștem unii pe alții și nu cunoaștem ținuturile. Premiu ar trebui să dea statul și pentru aceea, ca ceice vreau să reprezint interesul întregii națiuni ungare nedespărțite, acei să meargă prin țară, să studieze ținuturile și să facă cunoștință cu raporturile și stările de acolo. (Gălăgie).

Grănițerii au căpătat cu mai multe sute de ani în urmă puțin pământ dela erariul militar pentru serviciile lor de grănițerii și pentru că ei și soldații au avut merite. În acest ținut tot pământul e al statului și al Comunității de avere. Pe cinci sute de mii jugăre se extinde această avere. Când a urmat apoi dizolvarea comunităților de casă, — cari mai înainte constau din aceea că era permis familiei să se despărtească, ci membrii familiei erau siliți să rămână împreună, pentru că cel îndatorat să meargă la oaste, acela și între soldat, iar ceilalți să lucreze pământul, — o comunitate de casă avea 5—9 jugăre pământ și averea întreagă a câte unui membru al familiei abia făcea un pătrar de jugăr. Foarte îl rog dl ministru de agricultură, care are principii foarte frumoase, foarte practice, foarte mărețe, să vă

diteze aceste principii așa, ca să câștige și mulțămă și recunoștința grănițerilor săraci și din punct de vedere social, economic și umanitar să facă posibil ca aceștia să poată trăi acolo și să li-se dea și lor, ca să nu vegeteze numai de azi pe mâne păzind 2 capre.

Eber Antal: Mulți Maghiari n'au nici două capre.

Coriolan Brediceanu: Imi pare tare rău de ei și credeți-mă, că și din al meu le dau lor, dacă e de trebuință. (Gălăgie). Astfel de principiu umanitar reprezintă eu. (Mișcare).

Foarte îl rog pe dl ministru, să nu mai sufere astfel de stări. Binevoiască a cercetă stările economice de acolo prin comisiune de specialitate. Cinci sute mii de jugăre e averea aceea, care jumătate e a statului, jumătate a Comunității de avere. Dacă dela fiecare parte luăm câte 50 mii jugăre și le împărțim între popor, prin aceasta ajutam stărilor de acolo, pentru că astfel asigurăm soarta acelor fii ai statului, de cari are trebuință statul și cari apoi vor și aduce servicii statului. Pe lângă aceasta creăm izvoarele de contribuție, iar celor cari totdeauna au servit credincios patriei, cari totdeauna au servit credincios patriei, cari totdeauna au dat piept cu toți dușmanii acestei patrii, le dăm aceea binefacere, prin care și mai bine întăriți, între toate împrejurările vor servi și în viitor patria, precum au servit-o în trecut. (Aprobări pe băncile naționaliștilor).

Din România.

AA. LL. RR. Principele și Prințesa României vor veni într'una din zilele săptămânei viitoare în Capitală spre a vizita expoziția.

M. S. Regina și A. S. R. Prințesa Maria au trimis frumoase cadouri școlii profesionale a »Reuniunii femeilor Române« din Iași, pentru costumele lucrate de această școală.

Academia română a luat vacanță de eri până la 18 August.

Ședințe și comunicări nu se vor mai ține până la aceea dată.

Știri dela expoziție.

Din toate părțile locuite de Români se fac pregătiri pentru a cercetă în masse expoziția din București. Intr'adevăr nu este mai bun prilej, pentru orice Român, de a cercetă pe frații de dincolo și mândra țară a României, ca acesta. Orice Român, cu dare de mână cât de cât să nu întrelase prilejul acesta. Făcută călătoria în societate mai mare, vine și cu mult mai ieftin.

Dreptacea de pe acum, Românii din toate părțile se pot organiza și adună suma necesară pentru a cercetă în toamnă expoziția națională românească, care — suntem siguri — va înălță sufletele tuturor ce o cercetează.

Ni-se scrie că Reuniunea învățătorilor bănățeni, va aranja o excursie la București —Constanța—Constantinopol, care va dura 12 zile (?) Biletul de călătorie cl. III costă până la Constantinopol și retur 50 cor. 4 fil., cari sunt a se administra dlui protopop dr. Tr. Puticiu, Timișoara (Gyárváros) până la 21 Iulie st. v. Nemembrii reuniunii se pot bucura de acest favor solvind o taxă de 5 cor. La București excursioniștii vor avea cuartir gratuit și vipt pentru 3 cor. la zi. Cei-ce doresc să participe la această excursie să grăbească a se înscrie, având fiecare a-și scoate pașaport dela viceșpanat.

Învățătorii din părțile Gherlei la expoziție.

Dl Anton Domide a trimis învățătorilor din părțile Gherlei următoarea scrisoare:

Stimate Domnule!

In urma dorinței celor, cari s-au însinuat deja la excursiunea proiectată la expoziția din București termenul de plecare se stabilește pe ziua de 15 August st. n.

Excursiunea cu mers și venit la olaltă va dura 8 zile.

PROGRAMUL;

Privirea Bucureștilor și expoziției întregi, excursiune scurtă pe marea română și retur pe la Sibiu cu scopul de a vedea noua catedrală. Speșele, după ce se vor îngriji de toate favorurile și rabatele posibile, vor fi 130 coroane pentru o persoană, ceea-ce e o sumă cam jumătate numai din speșele căzătoare pe un privat, care ar face excursiunea singuratic.

Ca să fim cât mai mulți și să fie compania bine reprezentată, ești rugat a face între cunoscuții dtale propagandă pentru a se însinua cât mai mulți.

Se mai pot însinua până în 5 August, ultimul termen.

In companie vor putea lua parte și dame. — Fiind despre asta și dta avizat și fiind de dorit se iai parte.

Ești salutat cordial până la revedere.

Gherla, la 21 Iulie 1906.

Anton Domide,
prof. prep.

Bănățeni la Expoziție. Citim în zărele de dincolo că la 1 August vor sosi în București 500 Români din Bănat spre a vizita expoziția națională.

Conziliul primăriei a hotărât să facă o frumoasă primire Românilor bănățeni.

Intrările în ziua de Joi 13 Iulie 1905 au fost: 3360 de persoane și 13 trăsuri.

Vineri 14 Iulie au intrat în Expozițiune 2147 persoane și 11 trăsuri.

Eri a fost definitiv montat tabloul alpin reprezentând mai multe vârfuri pe munți și prăpastii. Aci se va da iluziunea răsăritului și apusului de soare la munte. Tabloul se va complecta prin adăogirea de clopote cari vor suna întoarcerea unei turme.

Dl dr. Istrati vizitând grota a propus directorului grotei dl inginer Steinberg să adauge un cioban cântând din caval.

Au sosit spre a fi expuse în pavilionul agriculturii grâne noi din recolta anului acesta.

Printre multe varietăți se observă mai mulți porumbi de o înălțime neobicinuită.

Pavilioanele rustice din grădina zoologică vor fi, după dispozițiunile luate, terminate Marțea viitoare.

In pavilioane se vor expune păsării cerbi și căprioare.

De peste săptămână.

— **Manevrele împărătești** se vor ține în anul acesta în Silezia. In prima jumătate a lunii Septembrie se vor ține manevrele maritime în Dalmația de sud.

La noi în Ungaria nu se vor face manevre, deoarece s'au întârziat asentările. Vom fi scutiți deci de a mai cei despre moartea năprasnică a multor bieți soldați, loviți de arșița soarelui, și uici bieții economi nu se vor plânge, că soldații le-au dripit sămănăturile de pe holde.

— **Greva muncitorilor de câmp.** In comitatul Torontal, comuna Oroszlános, ieri după prânz s'au pus în grevă două sute de muncitori de câmp. Dela Seghedin au plecat cincizeci de jendarmi, ca ei să facă pace.

— **Un episod interesant.** Regele și regina Spaniei a făcut zilele trecute o excursie cu automobilul din La Granga la Biarritz. In apropiere de Loykour a eșit înaintea automobilului o cerșitoare cerând milă. Regele s'a ridicat din automobil și i-a zis:

— Eu sunt regele.

Ea se uită lung la el, dă din cap în mod îndolnic și-i zice:

— Nu-i drept, eu am văzut pe regele și pe regina, aceia sunt oameni mai buni de inimă.

Regele a luat vorbele ei în glumă, a scos un ban l'a întins zicându-i:

— Uită-te să vezi, am asemănare cu acest chip?

Cerșitoarea a văzut asemănarea dintre rege și chip și a început să trâmure de groază pentru cele zise.

Regele însă aruncă mai mulți bani în poala ei și s'a dus mai departe.

— **Ministru și servitor.** »Népszava« din Budapesta publică vestea de necrezut că ministrul de honvezi *Jekelfalussy* Lajos, a deținut într'una din zilele trecute prin geandarmi pe fostul său servitor, pentru că acesta îi datora cu suma de 166 coroane, și nu l-a eliberat numai după ce i-a plătit suma aceasta. Cazul, după numita foaie s'a întâmplat astfel:

Jekelfalussy Lajos l-a angajat pe Kovács György de servitor în Faur 1906 cu o leafă de 700 cor. și alte obicinuite venite. In 16 Iulie ministru l-a provocat pe Kovács, să-și predea imediat slujba lui Csizér Lajos. Kovács în 22 c. și-a și predat postul pe lângă inventar. Ulterior Jekelfalussy a dificultat o sămănătură, pentru că Kovács a sămănat trifoi între ovăs. Ministrul a pretins dela Kovács prețul sămânței, ce acesta n'a vroit să restituie și și-a părăsit postul fără leafa ce i-se cuvenea pe vremea din urmă. In 22 c. ministrul călătorea din Londra la Budapesta. Pe tren l-a zărit pe fostul său servitor și la o stație s'a coborât, a telefonat geandarmieriei din Kéménd, dându-i ordin să l dețină pe Kovács, care se scoborâse la Kéménd. Sergentul de jandarmi a împlinit porunca ministrului și l-a deținut pe Kovács. Femeia servitorului, care-și așteptă bărbatul la tren, văzându-și bărbatul deținut de geandarmi a leșinat. Kovács s'a rugat de geandarmi, să-i spună cel puțin cauza pentru ce este deținut, ori dacă nu știu, să-l întrebe telefonice pe ministru. Sergentul în fine s'a dus la telefon și l-a întrebat pe ministru, care a răspuns:

— Dacă Kovács depune 166 cor. cu care îmi datorează pentru sământă îl puteți lăsa liber.

Kovács György a depus suma cerută și apoi a fost eliberat.

Pân'aci cazul, care a făcut mare senzație în presa din Budapesta și care n'a fost desmintit prin organele guvernului. Ungurii se pot într'adevăr felicita de bărbații »guvernului național«.

— **In carne vie.** Ziarul »Népszava« publică două știri despre ticăloșii jandarmerești.

In Sighetul Marmației minerii au voit să ție o petrecere. Pentru a oprî aceasta, fibirăul a ieșit la fața locului cu azistență de jandarmi. S'a comandat foc asupra unei mulțimi de peste 300 de inși. Puștile nu s'au descărcat în urma neistețimei unui jandarm. Indignarea poporului a fost la culme. Oprirea petrecerii a fost pusă la cale de direcția minelor, care nu vrea ca muncitorii să se poată organiza.

A doua ticăloșie de jandarmi se comunică din Oradea-mare. Secerătorii de pe pusta Bikács — proprietatea episcopatului

romano-catolic — s'au pus în grevă, cerând urcare de plată. Jandarmii au advertisat (?) pe muncitori se continue munca, la ce secerătorii au luat atitudine agresivă. *Atunci jandarmii au descărcat două puști, dar n'au nimerit. Muncitorii s'au predat apoi declarând că nu se lasă măcelăriți, dar nu lucrează.* Douzeci și cinci de greviști au fost deținuți și duși la Oradea-mare.

— **Studentii slovaci — eschiși.** Opt studenți Slovaci, cari au făcut demonstrație în locuri publice pentru martirii neamului lor, sau agitatorii Slovaci, cum zic foile maghiare. au fost eschiși dela gimnaziu.

Studentii nu vor mai fi primiți în gimnaziile ungurești cu începerea anului școlastic viitor.

— **Fără pâne.** Se anunță din Timișoara: Un foc teribil a distrus Duminecă toată recolta comunei Temeș-Recaș. Focul s'a iscat dimineața și a prefăcut iute în cenușe 70 de stoguri de grâu. Se crede că cineva din răutate a pus foc. Paguba e la vre-o patruzeci de mii de coroane, din care sumă se va restitui numai foarte puțin, pentru că numai o parte din recoltă a fost asigurată. Satul întreg a ajuns în mare miserie prin pierderea recoltei, care era destul de bună.

De-ar învăța cel puțin oamenii — pilde înfricșate sunt destule — că ce mare greșală săvârșește cel ce nu-și asigură rodul.

— **Catastrofa din Buștenari.** Vineri la ora 1 p. a ars — la »Steaua Română« sonda Nr. 74 din Câmpina și un rezervor, unde a perit și un om. Vineri seara la orele 8 s'a aprins printr'un scurt circuit sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română« în Buștenari, de unde a luat foc și sonda Nr. 2 a societății »Română Belgiană« (Ruzicka, Elias și Taubes), prima sondă eruptivă în regiunea Buștenarilor.

În acest incendiu au fost răniți vre-o 25 de muncitori, dintre cari 3 oameni (2 femei și un bărbat) dela societatea »Buștenari«, un lucrător dela societatea »Telega-Oil«, 5 lucrători dela schela Seceleanu și câțiva dela societatea româno-belgiană au murit carbonizați, ceilalți sunt pe moarte.

Sonda Nr. 2 a societății româno-belgiană fiind în erupție, lucrătorii colectau în gropi materiile ce le aruncă în furia erupției. În același timp la sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română«, mecanicul manevrând greșit, curentul electric a provocat scântei, cari au aprins gazurile din sondă. De aici focul s'a propagat la gropile sondei Nr. 2, care era în erupție, surprinzând pe lucrători și oamenii cari erau de caraulă. Un mare număr de lucrători de pe la sondele vecine, venind să vadă erupțiunea, au fost surprinși de incendiu și mulți din ei sunt grav răniți.

Ziarul »Dimineața« primește dela corespondentul său din Ploiești următoarele amănunte asupra acestei grozave catastrofe:

Vineri seara la orele 7 și 50 minute un incendiu violent a distrus sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română« și sonda Nr. 2 a societății »Româno-Belgiană.« Au ars toate dependințele și rezervoarele. Cauzele incendiului sunt necunoscute încă. Pagubele sunt peste jumătate milion. Toți lucrătorii au fost cuprinși de flăcări.

Sunt 25 de victime, 2 lucrători au fost scoși carbonizați, 10 au murit pe drum spre spital, 11 victime au fost instalate la spitalul din Câmpina, iar alți lucrători grav răniți au fost duși la spitalul din Ploiești.

Impresia ce a produs-o această catastrofă în public e penibilă. Lucrătorii cuprinși de flăcări alergau ca potârnichele încoace și încolo neștiind unde să se adăpostească. Nu se știe cu exactitate numărul morților. Se

crede, că mulți morți se află în gropi, dar societatea caută să tănuiască acest fapt.

Societatea de salvare a societății »Steaua Română« a dat primele ajutoare, în frunte cu dl dr. Schrottell, conducătorul acestei societăți. Preotul Săvulescu din Buștenari a împărțit pe drum pe 13 din răniți, pe cari i-a putut reține o clipă din disperarea lor.

— **Nenorocire de tren.** Trenul accelerat dintre Paris—Köln în apropierea de Charlesroi a deraiat.

Locomotiva s'a făcut bucăți iar mașinistul a fost mutilat grozav.

Deraierea s'a întâmplat în urma stricărilor șinelor din partea revoluționarilor ruși, cari credeau, că cu acel tren călătorește marele duce Vladimir.

— **Groznică nenorocire s'a întâmplat** Joi spre Vineri săptămâna trecută pe calea ferată între Chicera și Cuciurmăre (Bucovina). Noaptea pe la oarele 12 a trecut trenul dela Itcani peste o traversă în care se aflau șapte persoane. Căii au rămas morți pe loc. Persoanele greu rănite au fost aduse la Cernăuți la spital. Trei au murit. Ceilalți răniți au semne de scăpare. Tot săptămâna trecută a fost ucisă de tren o femeie pe calea ferată între Ilișești și Cacica.

— **Oraș pus în flăcări.** Orașul rusesc Svoran a fost pus în flăcări de către flăcările mistuitoare ale unui foc puternic. Focul ce a lăsat treizeci de mii de oameni fără adăpost, s'a iscat din nebăgare de samă a unei femei, care ferbea poame într'o colibă făcută din lemne. Focul a dat de scândurile uscate și pe când s'a observat primejdia deja era în flăcări întreagă coliba. Un vânt iute se ivi, care a aruncat schinteile în toate părțile. Și deodată trei străzi dearândul erau încunjurate de flăcări. Se vedeau în toate părțile oameni ce grăbeau să scape de fumul înăbușitor. Pe străzi și în case se petreceau scene sfâșietoare. Mulți între strigăte puternice de durere trebuiau să-și vadă moartea cu ochii. Multe femei au străbătut printre flăcări și fum în case, ca să-și mântuie copiii lor, dar' au perit împreună cu ei. Pravul de pușcă din casarmă a explodat în mod îngrozitor, cazarmele, instituturile de bani toate au fost prefăcute în cenușe. Douăzeci de oameni au înebunit. Numărul celor morți e de patru sute.

— **Un voiajor tiner.** Pa marele vapor transatlantic »Celtic« călători singur în zilele trecute din New-York spre continentul vechiu un călător tiner: un băiat de doi ani și jumătate. Pe blouza lui era cusut un carton purtând următoarele șire: »Charles Clinton Gladwin călătorește din New-York la Londra la Mm. E. Barr. Charles Clinton e băiatul lui Mr. Clinton Gladwin, campionul premiului Canadian sk«. Nici nu mai trebuie amintit, că tinărul călător a fost în timpul trecerii peste ocean răsfățat de toate damele, cari se aflau pe vapor, iar când a sosit în Quenstown l'au predat teafăr matusii sale care îl așteptă în port.

— **Aviz.** P. T. Domni membrii activi ai Reuniunii de cântări »Hilaria« din Oradea-mare, cari s'au angajat a lua parte la festivalul coral ce se va ține în București cu finea lunei lui August, sunt prin aceasta respectuos rugați a comunica subscrisului pe o carte postală adresa lor corect, în scopul de a li-se putea de aici comunica precis timpul și condițiile de plecare. Oradea-mare, 28 Iuliu 1906. *Niculae Firu*, secretarul reuniunii.

— **Hoț în tren.** Se depeșează din Varșovia: Între stațiunile Constohan și Cerbi, la frontiera Prusiei, hoții au atacat un tren. *Doi generali, doi funcționari și patru soldați au fost amorțiți.* Hoții au dus cu sine 10.000 ruble și au dispărut.

— **Epilogul dramei dela Murăș-Osorheiu.** Oreskovics Jenő, cu care s'a întâmplat drama senzațională din Murăș-Osorheiu în o foaie de acolo dă o declarație, în care spune, că numai în urma unei greșeli a folosit expresiuni aspre la adresa căpitanului, care apoi l'a împușcat. Descrie pe larg întreaga decurgere a dramei și declară, că pe timpul cât a stat bolnav în pat meditănd asupra celor întâmplate, a venit la convingerea, că soția lui e pe deplin nevinovată și

nici n'a întârziat, ca deja în a treia zi după scena petrecută să-i ceară scuzele. În sfârșit — zice — din cercetările făcute s'a constatat că a înzultat pe căpitan fără nici un motiv. Susține însă dreptul, de a declara, că și căpitanul a folosit pe nedrept arma, căci pe cale cavalierească ar fi fost învoit a-i da satisfacție în orice vreme. În sfârșit spune că în contra tuturor foilor cari au publicat vești neadevărate despre el, a intentat proces pentru vătămare de onoare.

— **Cu balonul până la polul nordic.** Înainte cu nouă ani, un îndrăzneț inginer din Suedia cu numele *Andrée* a plecat cu un balon bineconstruit, spre polul nordic, unde încă nime nu și-a pus piciorul. *Andrée* s'a dus, dar nici până azi nu s'a mai întors. Acum s'a aflat un al doilea viteaz cu numele *Wellman* din America care și-a făcut un balon mult mai perfect ca al lui *Andrée*, cu care în zilele acestea va porni spre polul nordic, — la »fâțâna pământului«, — unde domnesc cele mai grozave vânturi, ger, gheață și zăpadă. Balonul lui *Wellman*, botezat »America« e construit așa, că se poate cârmui încât' o vrea omul. Va avea două motoare, unul cu putere de 55 cai, dinainte și altul mai mic cu putere de 25 cai dinapoi. Toate mașinăriile cu balon cu tot au o greutate de 4 tone. În balon vor călători cinci persoane cu toate instrumentele culturale și alimentele necesare. Biruiește însă ridicarea unui greumânt de cinci ori mai mare.

De desubt are o coșară pregătită din oțel și lemn de 17 metri lungă și 3 metri largă, în care se află o odaie din nuele de salcă de 4 metri lungă și 2 metri înaltă, pentru odichna călătorilor.

Tot aici e cuina și camera. Îndepărtarea până la polul nordic face 1200 kilometri, dar balonul va fi provăzut cu benzin pentru o cale de 2900 kilom. Dintre cele 5 persoane trei vor fi întins ocupate: unul la cârmă, unul la mașinării și al treilea jos în coșară de unde va dirige ridicarea sau coborîrea balonului, ca să corespundă totdeauna la înălțimea de 150 m. — Consoții lui *Wellman* vor fi: majorul *Hersey*, în numele guvernului American, *P. Hervieu* un francez mare balonist, *Smith*, pregătitor de telegraf fără sârmă cu care vor telegrafa totdeauna că pe unde sunt și *Galardeu*, îngritorul motoarelor. Plecarea va fi în primele zile a lunei August. Cale bună.

Din străinătate.

Mari excese contra grecilor la Filipopol.

Demonstrațiunile antigrecești ce au avut loc la Filipopol au luat proporțiuni mai mari de cât se credea. Manifestanții au străbătut stradele și au ocupat cu forța cele cinci biserici grecești. În tot cartierul grecesc geamurile au fost sparte și mai bine de 60 de prăvălii grecești au fost dărâmate și mărfurile distruse. Două școli, mai multe cafenele și biblioteca prețioasă a milionarului rus *Marzali* au fost cu totul distruse. Nu se cunoaște nici o victimă omenească.

După știrile private, archimadritul grec a fost rănit. Trupele ce au intervenit nu au putut să împedice excesele. Acest regretabil incident e condamnat aci.

Castelul țarului în flăcări.

Paris 31 Iulie. După știrile sosite din Odessa, castelul din Livadia a țarului, unde țarul a voit să plece împreună cu familia sa, a fost aprins.

Dețineri.

Odessa 31 Iulie. Șase sute de muncitori, cari deja de șase săptămâni fac grevă, azi s'au adunat în parcul Alexander. Acești muncitori au fost impresurați de jandarmi și soldați, cari au cerut dela ei în scris, că vor intra de nou în lucru. O sută cincizeci de muncitori, cari au negat subscrierea, au fost deținuți.